

Secta regalis. Ve starém anglickém právu se tak nazývala služebnost, podle níž se všichni lidé museli dvakrát do roka zúčastnit šerifova soudu, aby mohli být informováni o záležitostech týkajících se veřejného pořádku. Šerifův soud byl královský soud a podle tehdejšího práva byli všichni lidé přísahou zavázáni věrností králi.

Sectarian. Sektářský, oddaný něčemu, patříci k něčemu, podporující zájmy sekty. V širším významu označuje činnost přívrženců jedné víry proti přívržencům jiné víry. Význam tohoto pojmu je velice široký. *Viz také Sect.*

Sectatores. Žalobce a soudce u saských soudů, který navrhoval a vynášel rozsudky v otázkách věcných i právních.

Secta unica tantum faciendis pro pluribus haereditatibus. Ve starém anglickém právu příkaz dědici, který byl povinován více než jednou služebností svému pánu, který mu umožňoval dělat jenom jednu služebnost za půdu, kterou zdědil od různých zůstavitelů.

Section. Oddíl, odstavec, článek, paragraf. V učebnicích, zákonech a jiných právnických dokumentech se tak nazývá nejmenší část textu. Synonymem je „article“ a „paragraph“.

Section of land. Parcela ve vládním geodetickém plánu o rozloze 1 čtverečné míle neboli 640 akrů. Každý „township“ (okres) je rozdělen přímkami na 36 sekcí a ty se dále dělí na půlsekce a čtvrtsekce. *Viz také Quarter section.*

Sectis non facienda. Ve starém anglickém právu soudní příkaz, kterým se vdova nebo svěřená osoba osvobodila od soudních žalob.

Sectores. Lat. V římském právu osoby, které nakupovaly na aukcích.

Secular. Světský, nikoli náboženský. Týkající se věci tohoto (vezdejšího) světa.

Secular business. Světské obchody. Zákony o volných nedělích používají tento termín ve smyslu činnosti v pracovním životě člověka, výkonu živnosti nebo povolání a ve smyslu obchodních operací, jako je vydávání dluhopisů, půjčování peněz a podobně.

Secular clergy. Světské duchovenstvo. V církevním právu jde o farní duchovenstvo, které své náboženské poslání provádí *in seculo* (ve světě), tedy nikoli v klášteře.

Secundum. Lat. Druhý, následující hned po prvním. V římském právu a v common law „podle“. (Viz výrazy níže.)

Secundum aequum et bonum. Podle toho, co je správné a spravedlivé.

Secundum allegata et probata. Podle obvinění a důkazů.

Secundum artem. Podle umění, obchodu nebo vědy.

Secundum bonos mores. Podle dobrých mravů, podle zvyklostí, spořádaně.

Secundum consuetudinem manerii. Podle zvyku pána.

Secundum formam chartae. Podle formy listiny.

Secundum formam doni. Podle formy daru. *Viz Formedon.*

Secundum formam statutí. Podle formy zákona.

Secundum legem communem. Podle obyčejového práva.

Secundum naturam est commoda cujusque rei eum sequi, quem sequuntur incommoda. Je přirozené, že výhody by měl mít ten, kdo snáší i nevýhody.

Secundum normam legis. Podle právních norem.

Secundum regulam. Podle pravidla; podle normy.

Secundum subjectam materiam. Podle předmětné záležitosti. Všechny dohody se musejí vykládat podle jejich předmětu, jestliže to věc dovoluje.

Secure. Zajistit, zabezpečit. Poskytnout jistotu, zajistit platbu, plnění nebo odškodnění. Garantovat nebo zaručit splacení dluhu nebo splnění povinnosti. Dlužník „zajišťuje“ věřitele tím, že mu dá retenční právo, hypotéku, zástavu či jinou záruku, kterou věřitel využije, když dlužník nebude platit. Rovněž chráněný před nebezpečím, bezpečný. Natolik silný či stabilní, že to zajišťuje bezpečnost a finanční zajištění.

Secured. Zajištěný. Podložený zárukou či zajištěním, např. zajištěný dluh, oproti němuž byla poskytnuta zástavní záruka. *Viz Security.*

Secured bond. Zajištěný dluhopis. Dluhopis podložený hypotékou, zárukou nebo jiným zajištěním. *Srovnej Debenture.*

Secured creditor. Zajištěný věřitel. Věřitel, který má v držbě nějakou hodnotnou záruku splacení, např. hypotéku, nebo zástavní právo. *Viz Collateral; Mortgage.*

Secured loan. Zajištěný úvěr. Úvěr, který je podložený nějakou hypotékou nebo zárukou, např. úvěr na nákup automobilu, při kterém si vlastnický nárok na automobil ponechá věřitel jako zajištění. *Viz Collateral; Mortgage.*

Secured party. Zajištěná strana. Půjčovatel, prodávající a jiná osoba, v jejíž prospěch se složí záruka, včetně osoby, která nakoupila půjčky či cenné papíry. Když jsou držitelé obligací, které jsou vydány na základě vzájemné dohody, zastupování kurátorem, je zajištěnou stranou kurátor. Paragraf 9–105(1)(m) Jedn. obch. zák. z r. 1972; § 9–105(1)(i) Jedn. obch. zák. z r. 1962. Tento termín se vztahuje rovněž na nabyvatele práva na platbu akreditivu. Jedn. obch. zák. § 5–113(2).

Secured transaction. Zajištěná transakce. Jakákoli transakce, která je podložená zárukou v jakékoli formě. Transakce, která je podložená zástavní smlouvou. Jedn. obch. zák. § 9–105(h). *Viz Security agreement.*

Securitas. Ve starém anglickém právu zajištění, záruka. V římském právu jistota, bezpečnost.

Securitate inveniendi. Starý soudní příkaz, kterým se zakazovalo poddaným panovníka opustit království z toho důvodu, že každý byl povinen bránit zemi tak, jak Koruna uzná za vhodné.

Securitatís pacis. Ve starém anglickém právu záruka bezpečnosti. Soudní příkaz ve prospěch toho, kdo byl ohrožen na životě či zdraví, a proti tomu, kdo hrozil.

Securities. Cenné papíry. Akcie, obligace, směnky, směnitelné dlužní úpis, záruky a další listiny, které představují podíl ve společnosti nebo dluh společnosti či vládního subjektu. Doklad o povinnosti zaplatit peníze nebo o právech podílet se na výnosech při rozdělování a prodeji aktiv korporace. Listiny, které poskytují svým zákonným držitelům právo na peníze či jiný majetek. Z toho důvodu mají vnitřní hodnotu a uznávají se jako zboží,

s nímž lze obchodovat. U.S. v. Canton, C.A.N.Y., 470 F.2d 861, 865. *Viz také Bond; Consolidated securities; Convertible securities; Debenture; Distribution; Growth stock; Letter stock; Listed security; Marketable securities; Municipal securities; Registration of securities; Security; Stock; Treasury stock; Watered stock.*

Coupon securities. Viz Coupons.

Exempt securities. Osvobozené (eximované) cenné papíry. Ty papíry, které se nemusejí registrovat podle Zákona o cenných papírech z r. 1933, 3; 15 U.S.C.A. §§ 77c, 78c(12).

Securities Act of 1933. Zákon o cenných papírech z r. 1933. Federální zákon, který stanoví způsob registrace cenných papírů, které se prodávají na veřejných trzích, jakož i povinnost výstavce podat kompletní informace a způsob nabízení akcií. 15 U.S.C.A. § 77a a násl. *Viz také Registration of securities; Securities Exchange Act of 1934.*

Securities Acts. Zákony o cenných papírech. Federální a státní zákony upravující registraci, nabídku, prodej atd. cenných papírů. K těm hlavním patří Zákon o akciových burzách z r. 1934 (v.t.) a Zákon o cenných papírech z r. 1933. Provádí je Komise pro burzy a cenné papíry. Většina států přijala jednotné zákony o cenných papírech. *Viz Registration of securities.*

Securities and Exchange Commission. Komise pro burzy a cenné papíry. Federální orgán, který provádí takové zákony jako jsou Zákon o cenných papírech z r. 1933, Zákon o akciových burzách z r. 1934, Zákon o svěřenecké smlouvě z r. 1939, Zákon o holdingové společnosti veřejnoprospešných služeb z r. 1935, Zákon o investičním poradenství z r. 1940 a Zákon o investičních společnostech z r. 1940. U.S.C.A. § 78(d).

Securities broker. Makléř s cennými papíry. *Viz Broker.*

Securities Exchange Act of 1934. Zákon o akciových burzách z r. 1934. Federální zákon, který upravuje provoz na akciových burzách a obchodování na nepřepážkových trzích. Kromě jiného stanoví povinnost publikovat informace týkající se akcií, s nimiž se na burzách obchoduje. 15 U.S.C.A. § 78 a násl. *Viz také Zákon o cenných papírech z r. 1933.*

Securities exchanges. Burzy. Trhy pro nákup a prodej tradičních cenných papírů, na nichž mohou zprostředkovatelé (makléři) uskutečňovat transakce. Nejznámější a největší burzou je New York Stock Exchange.

Securities Investor Protection Act. Zákon o ochraně investorů cenných papírů. Federální zákon, kterým byla založena Společnost pro ochranu investorů cenných papírů. Třebaže není vládním orgánem, je určena k ochraně investorů a k napomáhání makléřům a dealérům při finančních potížích. 15 U.S.C.A. § 78a a násl.

Securities offering. Nabídka cenných papírů. *Viz Issue (Securities); Offering; Registration of securities; Underwrite.*

Security. Ochrana, zajištění, odškodnění. Cenný papír. Pojem se obvykle vztahuje na úpis, zástavu, hypotéku, depozitum, zástavní právo atd., které dlužník poskytuje, aby zajistil splacení svého dluhu tím, že poskytne věřiteli zdroj, z něhož se věřitel zahojí, když nebude splněna primární povinnost. Zástava, kterou dává dlužník jako zajištění půjčky. Dokument, jako doklad o zadluženosti. Používá se rovněž jako pojmenování osoby, která ručí ručiteli (rukojemník). Kritériem cenného papíru podle

zákonů o cenných papírech je, zda jde o investování financí do společného podniku, přičemž zisky pocházejí výlučně z práce jiných, takže když se investor vzdá kontroly nad svými prostředky a předá tuto kontrolu jiné osobě v očekávání zisku, investuje tím vlastně své prostředky do cenného papíru. Investment Co. Institute v. Camp, D.C.D.C., 274 F. Supp 624, 642. Podle zákona o cenných papírech z r. 1933 je cenným papírem investice do společného podniku, jehož podíly si investoři nakupují a růst investice je výsledkem práce zakladatele podniku. Neuwirth Inv. Fund, Ltd., v. Swanton, D.C.N.Y., 422 F. Supp. 1187, 1194; není rozhodující, jak se příslušná transakce nazve. McGovern Plaza Joint Venture v. First of Denver Mortg. Investors, 562 F.2d 645, 646. Cenné papíry zahrnují směnky, akcie, trezorové akcie, obligace, úpisy, doklady o zadluženosti, podílové listy, certifikát o podílu na ropném, plynovém nebo důlním nároku nebo nájmu, nebo potvrzení o nároku na podíl z těžby nebo z nájemného, certifikát záručního trustu, převoditelné akcie, certifikát o vložení podílů do hlasovacího trustu a obecně jakýkoli dokument, kterému se běžně říká cenný papír, nebo jakékoli potvrzení o podílu nebo účasti, jakýkoli dočasný nebo předběžný certifikát, stvrzenka o vkladu, nebo jakékoli právo či záruka na úpis nebo nákup všech z výše uvedených věcí. Uniform Probate Code § 1–201. Ve smyslu Zákona o cenných papírech z r. 1933 a Zákona o akciových burzách z r. 1934 zahrnuje pojem „security“ veškeré investiční smlouvy, přičemž kritériem je, zda se investují prostředky do společného podniku v přiměřeném očekávání zisků pocházejících z manažerského a podnikatelského úsilí jiných. Toto kritérium obsahuje tři prvky: investování finančních prostředků, společný podnik a zisky nebo výnos vyplývající výlučně z práce jiných. Felts v. National Account Systems Ass'n., Inc., D. C. Miss., 469 F. Supp. 54, 63. *Viz 15 U.S.C.A. §§ 77b(1), 78c(10).* Cenným papírem může být i směnka, i když nemá pevně stanovenou lhůtu a když je splatná na požádání, v závislosti na ekonomické realitě dané transakce. Reves v. Ernst & Young, 110 S. Ct. 945, 108 L. Ed.2d 47. Pojem „security“ znamená obligaci, úpis, směnku či certifikát nebo jiný doklad o zadluženosti, který vydává korporace nebo vláda či vládní orgán, s úrokovým kuponem nebo v registrované formě, akciový podíl, potvrzení o účasti v hlasovacím trustu, depozitní certifikát nebo stvrzenka, dočasný nebo prozatímní certifikát, záruka či právo na úpis nebo nákup kterékoliv z výše uvedených věcí. Cenným papírem je i převoditelná listina a papírové peníze. Daňový zákoník I.R.C. 6323(h)(4). Zákon o bankrotech definuje v § 101 cenný papír takto: směnka, akcie, trezorová akcie, obligace, dlužní úpis, certifikát o záručním trustu, potvrzení o úpisu, převoditelná akcie, potvrzení o účasti v hlasovacím trustu, depozitní certifikát, investiční smlouva nebo podílový list atd. Podle jednotného obchodního zákoníku § (8–102) může být cenný papír materializovaný nebo nematerializovaný. *Viz také Collateral; Equity security; Hybrid securities; Internal security acts; Investment security, Junior security issue; Lien; Listed security; Pledge; Risk capital test; Securities; Stock.*

Assessable security. Zdanitelný cenný papír. Cenný papír, který je zdanitelný kvůli závazkům vystavující společnosti. V mnoha případech jsou zdanitelné akcie bank a pojišťoven.

Certificated security. Materializovaný cenný papír. Jde o akcie či jiné podíly na majetku podniku výstavce

nebo o dluhopis výstavce představovaný i) listinou vydávanou v předepsané registrované formě; ii) takového typu, s nímž se běžně obchoduje na burzách nebo trzích, nebo který je běžně uznáván jako prostředek investice v oblasti, v níž byl vydán, a iii) který patří do určité skupiny akcií, podílů, účastí nebo obligací. Jedn. obch. zák. § 8–102(1)(a).

Collateral security. Vedlejší zajištění. Majetek, který byl zastaven s cílem zajistit půjčku nebo prodej.

Convertible security. Směnitelný cenný papír. Viz Convertible securities.

Equity security. Kmenový cenný papír. Jakákoli akcie či podobný cenný papír, nebo jakýkoli cenný papír směnitelný za protihodnotu nebo bez ní, nebo papír, který obsahuje záruku nebo právo úpisu či nákupu akcií nebo takového práva či záruky, nebo jakýkoli jiný cenný papír, který Komise pro burzy a cenné papíry uzná za kmenový cenný papír podle pravidel, které stanoví ve veřejném zájmu nebo kvůli ochraně investorů. Zákon o akciových burzách, § 3; 15 U.S.C.A. § 78c(11).

A) Akcie společnosti, bez ohledu na jejich převoditelnost nebo název, či podobný cenný papír;

B) podíl společníka s ručením omezeným ve společnosti s ručením omezeným;

C) záruka nebo právo k nákupu, prodeji nebo úpisování akcií, cenných papírů nebo podílů uvedených pod písmeny A nebo B. Zákon o bankrotu § 101.

Exempted security. Osvobozený (eximovaný) cenný papír. Cenný papír, který se nemusí registrovat v souladu s ustanovením Zákona o akciových burzách. 15 U.S.C.A. §§ 77c, 78c(12).

Government security. Vládní cenný papír. Jakýkoli cenný papír vydaný nebo garantovaný vládou USA (pokud jde o jistinu nebo úroky), nebo subjektem, který řídí vláda USA na základě zplnomocnění Kongresu USA, nebo jakýkoli depozitní certifikát pro výše uvedené. Zákon o investičních společnostech, § 2; 15 U.S.C.A. § 80a–2(a)(16).

Hybrid security. Hybridní cenný papír. Cenný papír, která má rysy obligace i akcie. Viz také Hybrid securities.

Junior security. Podřízený cenný papír. Cenný papír, na jehož základě lze nárokovat výnos až po uspokojení prioritnějších cenných papírů.

Listed security. Cenný papír znamenající na burze, nebo který je registrován u Komise pro burzy a cenné papíry.

Marketable security. Obchodovatelný cenný papír. Cenný papír, který lze snadno prodat na trhu.

Non-marketable security. Neobchodovatelný cenný papír. Cenný papír, který nelze prodat na trhu, např. některé vládní obligace a směnky. Může je umoci jen držitel. Rovněž cenný papír, který není investicí.

Outstanding security. Neproplacený cenný papír. Cenný papír ve vlastnictví investora, který vystavující korporace neumožila nebo nevykoupila.

Personal security. Osobní záruka. Závazek splacení dluhu podložený zástavou, směnkou nebo obligací, na rozdíl od vedlejšího zajištění. Doklad o dluhu, který zavazuje osobu dlužníka nikoli jeho nemovitost. Merrill v. National Bank, 173 U.S. 131, 19 S. Ct. 360, 43 L. Ed. 640. Rovněž osobní bezpečnost.

Public security. Veřejné cenné papíry. Obligace, směnky, potvrzení o zadluženosti a další převoditelné a prodavatelné listiny sloužící jako doklad o dluhu státu nebo vlády.

Real security. Zastavení nemovitosti. Zastavení pozemku do hypotéky nebo uvalení jiného břemena na pozemek. Viz Merrill v. National Bank, 173 U.S. 131, 19 S. Ct. 360, 43 L. Ed. 640. Viz také Collateral.

Redeemable security. Umořitelný cenný papír. Cenný papír, kromě krátkodobého, jehož podmínky opravňují držitele předložit papír výstavci nebo jemu pověřené osobě a získat úměrný podíl na čistých aktivech výstavce nebo jeho ekvivalent v hotovosti. Zákon o investičních společnostech, § 2; 15 U.S.C.A. §§ 80a–2(a)(32).

Security for costs. Viz samostatné heslo.

Security for good behavior. Záruka na dobré chování. Kauce nebo slib, který si soudce vyžádá od osoby obviněné z výtržnictví nebo z hrozby použití násilí. Obviněný slíbí, nebo složí záruku, že se bude po určité předepsanou dobu ke všem lidem a zvláště k žalujícím dobře chovat. Jinak též „peace bond“.

Senior security. Nadřazený cenný papír. Cenný papír, jehož práva mají přednost před jinými cennými papíry v dané struktuře kapitálu.

Short term security. Krátkodobý cenný papír. Obligace nebo směnka, která dospěje čili bude splatná za krátkou dobu. Tyto papíry nakupují banky kvůli daním, nikoli kvůli jejich výhodnosti.

Treasury security. Trezorové cenné papíry. Viz Treasury securities.

Uncertificated security. Nematerializované cenné papíry. Nematerializovaný cenný papír je akcie, účast nebo jiný podíl na majetku podniku emitenta nebo obligace emitenta, která i) není představována listinou a jejíž převody se registrují v knihách emitenta, ii) je takového typu, s nímž se běžně obchoduje na burzách nebo trzích a iii) patří do určité skupiny akcií, podílů, účastí nebo obligací. Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 8–102(1)(b).

Unlisted security. Neznamenané (neregistrované) cenné papíry. Cenný papír, který není registrován na burze, a s nímž se obchoduje na nepřepážkových trzích.

Voting security. Hlasující cenný papír. Akcie, která opravňuje jejího majitele nebo držitele hlasovat ve volbách členů představenstva společnosti. Zákon o investičních společnostech, (Investment Company Act) § 2; 15 U.S.C.A. § 80a–2(a)(42).

Security agreement. Zástavní smlouva. Dohoda mezi dlužníkem a zajištěnou stranou, která vytváří nebo která počítá s vytvořením záruky. Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 9–105(h); Zákon o bankrotu (Bankruptcy Code) § 101. Smlouva, která věřiteli dává movitý majetek jako zajištění půjčky. Zástava se realizuje buď tak, že se věřitel zmocní zástavy nebo se příslušný finanční výkaz zaregistruje u příslušného státního úřadu. Viz Perfection of security interest; Purchase money security interest; Secured transaction; Security interest.

Security Council. Rada bezpečnosti. Výkonný orgán OSN, který odpovídá za předcházení či ukončování válečných konfliktů pomocí diplomatických, ekonomických nebo vojenských opatření. Skládá se z pěti stálých členů a devíti nestálých členů, kteří jsou voleni vždy na dva roky.

Security deposit. Záruční úložka. Peníze, které nájemce složí u majitele pozemku jako záruku, že bude plně a čestně plnit podmínky nájmu, včetně náhrady škod, které na pozemcích způsobí. Záruční úložka se vrací, pokud nájemce nezpůsobil na majetku škodu nebo pokud neporušil podmínky nájmu nebo zákony upravující nájem. Většina států upravuje otázku záruční úložky zákonem. Některé státy vyžadují, aby záruční úložku složil i majitel nemovitosti, jako záruku, která pokryje nezbytné opravy pronajímaného majetku.

Security for costs. Záruka soudních výloh. Osoba, která podává odvolání, musí u soudu složit hotovost nebo jinou záruku, aby se zajistilo zaplacení soudních výloh pro případ, že tato strana spor nevyhraje. Fed. prav. civilního řízení 65 (Fed. R. Civil P.) například takovou záruku vyžaduje, když se vydává předběžný soudní zákaz nebo nařízení o exekuci. Viz také Costs.

Security fund. Viz Client security fund.

Security interest. Zástavní nárok. Nárok na majetek, který se získává na základě zástavní smlouvy. In re Wilson, Bkrcty. Pa., 25 B.R. 61, 63. Jde o jistou formu nároku na majetek, která počítá s tím, že majetek lze při neplnění smlouvy prodat a uspokojit závazek, na který se záruka vydává. K zástavnímu nároku na nemovitost se poskytuje hypotéka. Jedn. obch. zák. (U.C.C.) §§ 1–201(37), 9–102. Zástavní právo se poskytuje i osobě oprávněné k proplacení akreditivu, § 5–116(2). Jde o zástavní právo (lien) založené smluvně. Zákon o bankrotu (Bankruptcy Code) § 101. Pojmy „security interest“ a „lien“ se často zaměňují, i když „lien“ se vztahuje na nárok, který vzniká ze zákona, nikoli ze smlouvy mezi věřitelem a dlužníkem. Srovnej Lien. „Security interest“ znamená zástavní nárok na majetek, který vyplývá ze smlouvy, s cílem zaručit platbu nebo plnění závazku, nebo zajistit odškodnění v případě ztráty nebo odpovědnosti. Zástavní nárok existuje vždy, A) když existuje majetek a když takové právo chrání místní zákon před následným soudním obstavením majetku a B) do výše půjčky. Daňový zákoník § 6323(h).

Purchase money security interest. Zajištění pořizovací částky. Zástavní právo, které vzniká, když kupující použije půjčené peníze na nákup a poskytne půjčovateli zástavní právo. Jedn. obch. zák. § 9–107. Viz Mortgage (Purchase money mortgage).

Securibus expediuntur negotia commissa pluribus, et plus vident oculi quam oculus. Věci svěřené několika lidem jsou vyřízeny bezpečněji a více očí vidí více než jedno oko. (Víc hlav, víc rozumu.)

Secus. Lat. Jinak. Naopak. Používá se k označení protikladu.

Sedato animo. Lat. S pevným úmyslem.

Se defendendo. Lat. V sebeobraně. Zabití v sebeobraně je omluvitelné.

Sedente curia. Lat. Při zasedání soudu. Během soudního zasedání.

Sede plena. Lat. V situaci, kdy je diecéze obsazena (má biskupa).

Sedes. Lat. Biskupství.

Sedg flat. Mělčina. Země pod značkou nejnižší vody.

Sedimentation. Sedimentace, usazování. Ukládání půdy, kterou přenesla voda, led, vítr, gravitace nebo jiný přírodní činitel v důsledku eroze.

Sedition. Protistátní činnost. Domluva nebo dohoda, jejímž cílem je podněcovat zradu nebo jiné protistátní nepokoje nebo hanobení státní moci. Ke znakům tohoto trestného činu patří podpora, nebo vědomé publikování dokumentu, který podporuje svržení stávající formy vlády násilnými prostředky se znalostí obsahu tohoto dokumentu, nebo vědomý vstup do organizace, která podporuje a hlásá svržení stávající formy vlády násilnými prostředky s vědomím jejich cílů. Buřičské hnutí, které se snaží pomocí mítinků a projevů nebo publikováním buřičských materiálů rozvrátit státní zřízení. Viz 18 Z.S.C.A. § 2383 a násl. Viz také Alien and sedition laws; Smith Act.

Seditious conspiracy. Protistátní spiknutí. Podle federálního zákona se tohoto trestného činu dopustí nejméně dvě osoby v kterémkoli státě USA nebo území USA, které hlásají násilné svržení vlády USA. 18 U.S.C.A. § 2384.

Seditious libel. Hanobení státu. Materiál napsaný s úmyslem vybízet občany ke změně vlády jinak než zákonnou cestou nebo podporovat svržení vlády násilnými prostředky. Smithův zákon, (Smith Act) 18 U.S.C.A. § 2385. Viz Alien and sedition laws.

Seditious speech. Protistátní projev. Ústní prosazování svržení vlády násilnou cestou. Viz Sedition.

Sed non allocatur. Lat. Ale to není povoleno. Slovní spojení, které v minulosti soudy používaly, když nesouhlasily s argumenty obhajoby nebo obžaloby.

Sed per curiam. Lat. Avšak podle soudu. Toto slovní spojení používaly kdysi soudy, když uváděly svůj nesouhlas s argumenty nebo s návrhy obhajoby nebo obžaloby nebo při vyhlášení názoru celého senátu, který se lišil od názoru jednoho ze soudců, který byl bezprostředně předtím citován.

Sed quaere. Lat. Ale dále to prošetřete. Poznámka, která říká, že nějaké tvrzení je pochybné z hlediska jeho správnosti.

Seduce. Svést. Svést z pravé cesty.

Seduction. Svedení. Počinání muže, který navádí ženu k nezákonnému styku přesvědčováním, prosbami, sliby, úplatky nebo jinými prostředky bez použití síly. Lynn v. Shaw, Okl. 620 P.2d 899, 902. Viz např. Modelový trestní zákoník (Model Penal Code) § 213.3(1)(d) (svedení pod slibem manželství). Zákony mnoha států říkají, že následné uzavření manželství je žalobní překážkou. Podle zákonů některých států je zakázáno i svádění osob, které dosáhly věku, kdy mohou udělovat zákonný souhlas. Viz Heart balm statutes.

Sed vide. Lat. Viz ale. Poznámka po citátu, která čtenáře upozorňuje na jiný pramen nebo tvrzení, které je v protikladu k citovanému tvrzení.

See. Biskupství, biskupský stolec.

Seed money. Finanční dotace. Počáteční finanční vklad do kapitálu nového podniku. Často ve formě podřízené půjčky nebo směnitelných úpisů nebo směnitelných prioritních akcií. Používají se zejména k rozšiřování kapitálu. Viz také Venture capital.

Segregation. Segregace, oddělení. Protiústavní politika a praxe, při níž se lidé segregují ve školství a v místech, kde bydlí podle barvy pleti, národnosti, vyznání atd. Viz De facto segregation; De jure segregation.

Seignior. V obecném významu „pán“, v právním smyslu lenní pán. Podle toho se panství lenního pána nazývá „seignory“ neboli „lordship“. Pán bez panství (a tudíž i bez práva pořádat soud), se nazývá „seignior in gross“.

Seigniorage. Regál. Výsostné právo panovníka razit zlaté a stříbrné mince. Právo ražby. Poplatek za přeměnu mincovního kovu v mince. Rozdíl mezi nominálním hypotekárním úrokem, který inkasuje pojišťovací a hypotekární společností na základě hypotekární smlouvy a nominálním úrokem z cenných papírů za stejné období, které emituje akciová společnost na základě této hypotéky. Commissioner of Insurance v. Conveyancers Title Ins. & Mortg. Co., 300 Mass. 457, 15 N.E.2d 820, 822.

Seigniores. Nadřizená.

Seignior. V anglickém právu panství. Výsady feudálního pána.

Seisi. Ve starém anglickém právu držení, vlastnění.

Seisin. Ničím neomezená a právoplatná držba nemovitosti. Slavnostní udělení léna. Právo okamžité držby podle povahy nemovitosti. Williams v. Swango, 365 Ill. 549, 7 N.E.2d 306, 309.

Actual seisin. Skutečná držba vlastní nemovitosti bez jakýchkoli závazků, např. ze zákona nebo darem nebo převodem podle zákonů o užívání, když nedošlo k vydržení. Skutečná držba na rozdíl od fiktivní (constructive) držby nebo právní držby.

Constructive seisin. Fiktivní držba. Právní držba bez skutečné držby. Například když stát vydá dekret osobě, která se nikdy nezmocní vydaných pozemků, má tato osoba právní držbu, i když jiná osoba má skutečnou držbu.

Covenant of seisin. Viz Covenant.

Equitable seisin. Ekvitní držba. Analogie právní držby. Tedy, hypoteční věřitel má pozemky v ekvitní držbě tím, že dostává nájem.

Livery of seisin. Obřad při odevzdávání držby, který odborníci na feudální právo nazývají „investiture“.

Primer seisin. Ve starém anglickém právu právo krále na roční plody z pozemků, když zemřel některý z jeho nájemců a zanechal lenní panství do držby svým dědicům, jestliže byli dědici dospělí a rovněž právo na půlroční plody, jestliže dědicové čekali na doživotní držbu.

Quasi seisin. Pseudodržba. Když měl pozemky, které patřily pánovi, v držbě nájemce pána, neměl vlastně právo držby v pravém slova smyslu, ale měl pseudodržbu neboli zvykovou držbu, která se podobala držbě absolutního vlastníka pozemků.

Seisin in deed. Skutečná držba nemovitosti bez jakýchkoli závazků. Jde o totéž co „actual seisin“ a „seisin in fact“. Roetzel v. Beal, 196 Ark. 5, 116 S.W.2d 591, 593.

Seisin in fact. Skutečná držba nemovitosti bez jakýchkoli závazků. Stejně jako „actual seisin“.

Seisin in law. Právní držba. Právo okamžité držby podle povahy nemovitosti. Jelikož starý institut odevzdávání držby (investiture) již neplatí, přechází s předáním listiny i právní držba.

Seisina. Práv. lat. Držba.

Seisina facit stípitem. Držba tvoří základ. 2 Bl. Comm. 209.

Seisina habenda. Příkaz k odevzdání držby pozemků pánovi poté, co panovník po spáchání zločinu užíval plody těchto pozemků po dobu jednoho roku a jednoho dne z titulu své výsady.

Seize. Zmocnit se. Zabavit. Získat do plnoprávního vlastnictví. Stát se zákonným držitelem. Hanley v. Stewart, 155 Pa. Super. 535, 39 A.2d 323, 326. „Seize“ znamená násilně se zmocnit, uchvátit, lapit, odchytil. State v. Deses, Fla. App., 280 So.2d 51, 52. Viz Seisin.

Seized. Zadrženy. Podle 4. Dodatku je osoba zadržena, když jí policista brání ve svobodném odchodu. State v. Ochoa, 112 Ariz. 582, 544 P.2d 1097, 1099. K zadržení dochází, když rozumně uvažující osoba získá dojem, že nemůže svobodně jít tam, kam chce. U.S. v. Albert, C.A.N.C., 816 F.2d 958, 960. Viz Seizure. Stav právního vlastnictví a držby nemovitosti. Viz Seisin.

Seizin. Viz Seisin.

Seizure. Zadrženi (osoby), zabavení (věci). Zabavení věci, např. za porušení zákona nebo z titulu výkonu soudního rozhodnutí. Tento pojem zahrnuje odnětí něčeho z držby jiného. Molina v. State, 53 Wis.2d 662, 193 N.W.2d 874, 877. Úkon policisty na základě soudního příkazu, kterým vezme do správy soudu movitý či nemovitý majetek osoby, proti níž bylo vydáno rozhodnutí příslušného soudu, který tuto osobu odsoudil k zaplacení nějaké peněžité částky, s cílem zákonným postupem a z moci zákona prodat zabavený majetek a z výnosu prodeje zaplatit v rozsudku uvedenou částku. Nebo zabavení věci v důsledku porušení práva. K „zabavení“ věci (podle 4. Dodatku) dochází, když existuje nějaký oprávněný důvod zasáhnout do majetkových práv fyzické osoby. U.S. v. Jacobsen, U.S.Minn., 466 U.S. 109, 104 S. Ct. 1652, 1656, 80 L. Ed.2d 85. Zadrženi osoby znamená podle 4. Dodatku vzetí osoby do vazby, čím se tato osoba zbaví svobody a reálně se zasáhne do svobody jejího pohybu. U.S. v. Albert, C.A.N.C. 816 F.2d 958. Nedochozí k němu jen při zatčení, ale vždy, když policista omezí svobodu zadržené osoby odejít. Robins v. Harum, C. A. Wash., 773 F.2d 1004, 1009. Viz Fed. pravidla trestního řízení 41; 18 U.S.C.A. § 3101 a násled. Viz také Search. Viz rovněž Attachment; Capture; Confiscate; Forfeiture; Garnishment; Impound; Levy. Je třeba rozlišovat pojmy „search“, což znamená pátrání po něčem, co je před pátračem ukryto, zatímco „seizure“ je násilné nebo tajné zabavení něčeho proti vůli držitele nebo majitele. U.S. v. Marti, D.C.N.Y., 321 F. Supp 59, 63. Viz také Search.

Select. Vybrat, volit, pečlivě třídít, dávat přednost něčemu z množiny věcí nebo lidí.

Select council. V některých amerických státech se tak říká městské radě.

Selecti judices. Lat. Vybraní soudci. V římském právu soudci, kteří se vybírali podobně jako poroty v anglo-americkém právu. Seznam osob zpracoval praetor, soudci byli losováni, museli přísahat a strany je mohly odmítnout. 3 Bl. Comm. 366.

Selective service system. Název organizace, která odvádí brance do vojenské služby. Složka výkonné moci, která zajišťuje registraci, lékařské prohlídky, třídění, odvod, a přidělování k jednotlivým zbraním. Jde o aktivní záložní organizaci, když jsou potřeby personálního stavu armády uspokojeny z řad dobrovolníků. 50 U.S.C.A. App. § 460.

Selectmen. Titul členů městské rady ve státech Nové Anglie, kteří mají některé výkonné pravomoci.

Self-dealing. Sebeobchodování. Sebezvýhodňování. Obchody do vlastní kapsy. Nastává, když osoba, které byl svěřen majetek, využije tento majetek k vlastnímu osobnímu prospěchu. Když například správce svěřeného majetku vystupuje v transakci jako správce i jako soukromá osoba, což je vztah, který vyžaduje přísnou loajalitu vůči zakladatelům svěřeneckého vztahu, a snaží se přitom realizovat sám se sebou obchod, v němž dochází ke konfliktu mezi povinnostmi správce a zájmy soukromé osoby. Zakladatel svěřeneckého vztahu (cestu que trust) má v tomto případě právo schválit nebo neschválit takovou transakci. Viz také Conflict of interest; Insider; Insider trading.

Self-defense. Sebeobrana. Obrana osoby nebo majetku před zraněním nebo poškozením ze strany cizí osoby. Právo na takovou obranu. Zdůvodnění použití síly při odražení útoku. Trestní zákony států definují různé podmínky uplatnění sebeobrány. Modelový trestní zákoník stanoví: „Osoba může oprávněně použít takovou sílu proti útočníkovi, jakou považuje za nezbytně přiměřenou k vlastní obraně nebo k obraně jiného k překonání bezprostředního protiprávního použití síly. Osoba, která v kontaktu není útočníkem, smí oprávněně použít přiměřený stupeň síly proti svému protivníkovi, když se oprávněně domnívá a) že ji ze strany protivníka hrozí bezprostřední nebezpečí protiprávního tělesného zranění, a b) že použití síly je k odvrácení nebezpečí nezbytné. Je oprávněně použít sílu, která nevede k smrtelným následkům, proti útoku, který nevede k smrtelným následkům (tj. když hrozí jen tělesná újma) a je oprávněně použít smrtící sílu proti smrtící síle (útok, který hrozí smrtí nebo těžkým zraněním), nikdy však není oprávněně použít smrtící sílu proti útoku, který nevede ke smrtelným následkům“. Modelový trestní zákoník (Model Penal Code) §§ 3.04. Zásady sebeobrány jako zdůvodnění občanskoprávních deliktů a ublížení na těle se velice podobají principům, které upravují sebeobranu jako zdůvodnění jednání v trestním právu. Viz Restatement, Second, Torts, §§ 633, 65, 67 (1965). Viz také Apparent danger; Defense of others; Imminent danger; Justification; Reasonable force.

Self-employment tax. Sociální dávka samostatně výdělečných osob. Daň, která se vyměřuje samostatně výdělečným osobám z jejich čistých příjmů. Vyměřuje se navíc k dani z příjmu.

Self-executing. Automaticky vstupující v platnost. Dokument nebo zákon, který je platný okamžitě, aniž by bylo zapotřebí nějakého soudního úkonu nebo prováděcího zákona či opatření.

Self-executing constitutional provision. Ustanovení ústavy, které vstupuje v platnost automaticky a okamžitě. Jde o takové ustanovení ústavy, které obsahuje všechno, co je třeba k výkonu práva nebo uložené povinnosti. Není takovým ustanovením, které pouze uvádí principy, aniž by stanovilo normy a tím jim dalo sílu zákona.

Self-executing judgments. Rozsudky, které platí okamžitě a automaticky. Rozsudky, které ke svému vykonání nevyžadují další soudní potvrzení nebo procesní úkon soudu.

Self-help. Mimosoudní svépomoc. Opatření mimo zákonný postup, které má právní důsledky, bez ohledu na

to, zda jde o úkon oprávněný nebo nikoli. Například „svépomocné vystěhovávání“ nastává, když majitel domu vystěhuje z bytu věci nájemníka a vymění zámeček. Svépomocné mimosoudní znovunabytí zboží věřitelem při neplacení povoluje Jednotný obchodní zákoník (Uniform Commercial Code) § 9-503, jestliže se uskutěční „bez porušení veřejného pořádku“.

Self-incrimination. Sebeobvinění. Prohlášení nebo úkon, kterým se osoba před přelíčením nebo u soudu jako svědek obviní z trestné činnosti. 5. Dodatek k Ústavě USA, jakož i ústavy a zákony celé řady států, zakazují státu, aby nutil obviněného nedobrovolně svědčit proti sobě nebo aby byl nucen předkládat důkazy svědčící proti němu. Břemeno obvinění a dokazování viny leží na státu a od obžalovaného nelze vyžadovat, aby státu v tomto ohledu pomáhal. Viz 18 U.S.C.A. § 6001 a násled. Viz také Compulsory self-incrimination; Link-chain; Privilege against self-incrimination; Taking the Fifth.

Self-insurance. Samopojištění. Odkládání prostředků na pokrytí ztrát namísto pojištění ztrát u pojišťovny. Podnikatelé se obvykle samopojišťují do určité částky zbytek nad tuto částku pojišťují u pojišťovny. Jestliže se dodrží zákonná ustanovení, lze takto pojišťovat i zaměstnance.

Self-murder, self-destruction or self-slaughter. Sebevražda. Viz Felo de se; Suicide.

Self serving declaration. Prohlášení ve vlastní prospěch. Druh důkazu z druhé ruky. Prohlášení, které pronese mimo soudní síň sporná strana, jehož obsah má dokázat její pravdu. Takové výpovědi jsou jako důkaz nepřipustné, pokud nespádají pod některou výjimku, jako např. obchodní zápis, prohlášení zeměděle strany atd. nebo pokud nejsou předkládány jako důkaz z druhé ruky, např. jako fakt, že strana takové prohlášení učinila, přičemž se neprosazuje jeho pravdivost. Ústní nebo písemná výpověď strany, která, kdyby byla přijata jako důkaz, představovala by důkaz v její prospěch. Werdele v. Turzynski, 128 Ill. App.2d 139, 262 N.E.2d 833, 838. Viz Fed. pravidla důk. řízení 803.

Sell. Prodat. Převést vlastnické právo nebo držbu věci na jiného výměnou za nějakou cenu protihodnotu. K.C.S., Ltd. v. East Main Street Land Development Corp., 40 Md. App. 196, 388 A.2d 181, 183.

Seller. Prodávající. Osoba, která se smluvně zavázala prodat věc. Osoba, která prodává nebo sjednává prodejní smlouvy. Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 2-103(1)(d). Strana kupní smlouvy, která převádí majetek. Synonymem je „vendor“ a antonymem je „buyer“ nebo „purchaser“. Při prodeji nemovitostí se ovšem používají termíny „vendor“ a na druhé straně „purchaser“ nebo „vendee“. Kritérium toho, zda je osoba „prodejcem“ neznamenáných cenných papírů, která je ve smyslu Zákona o cenných papírech osobou odpovědnou vůči kupujícímu, spočívá ve zjištění, zda je taková osoba „bezprostřední příčinou“ prodeje. Lewis v. Walston & Co., Inc., C. A. Fla., 487 F.2d 617, 621.

Seller's market. Trh prodávajícího. Trh, na němž je větší poptávka než nabídka. Na trhu prodávajícího ceny rostou.

Selling stocks short. Viz Short sale.

Semble. Práv. fr. Zdá se, zdálo by se. Používá se na úvod soudních výroků o nevyřešené právní otázce, když je

smyslem výroku naznačit, jaké by bylo rozhodnutí, kdyby bylo třeba tuto právní otázku rozhodnout. Rovněž jako úvodní slova oznamovatele, když mu věc není úplně jasná.

Semel civis semper civis. Jednou občan, vždy občan.

Semel malus semper praesumitur esse malus in eodem genere. Kdo se jednou prohřeší, bude se to v podobných záležitostech o něm vždy předpokládat.

Semestria. Lat. V římském právu sbírky rozhodnutí císaře.

Semi—matrimonium. Lat. V římském právu polomanželství, konkubinát.

Seminary. Bývalý název pro dívčí lyceum. Seminář — vzdělávací ústav pro kněze. Odborná škola. Škola, akademie nebo univerzita kde se mladí lidé připravují na své povolání. Původ slova zřejmě pochází odvozené od místa, kde se sadilo sémě vzdělání.

Seminaufragium. Lat. V námořním právu polovrak lodi, např. když se v bouři hodí náklad přes palubu nebo když je loď poškozena natolik, že její oprava by přišla draž než je její cena.

Semi—plena probatio. Lat. Poloviční důkaz. Viz Half—proof.

Semper. Lat. Vždy. Vyskytuje se na začátku několika zásad římského práva.

Semper in dubiis benigniora praeferenda sunt. V pochybnostech by se vždy měla dávat přednost příznivějšímu výkladu.

Semper in dubiis agendum est, ut quam tutissimo loco res sit bona fide contracta, nisi quum aperte contra leges scriptum est. V pochybných případech by se mělo postupovat tak, že věc dohodnutá v dobré víře by se měla považovat za právně bezvadnou, ledaže je zjevně protizákonná.

Semper in obscuris, quod minimum est sequimur. Při nejasných výkladech uplatníme vždy nejméně nejasný.

Semper in stipulationibus, et in ceteris contractibus, id sequimur quod actum est. Při smlouvách a jiných kontraktech se řídíme skutečným stavem věci.

Semper ita fiat relatio ut valeat dispositio. Zmínka (o naložení s dědictvím v závěti) se musí vždy uvést tak, aby se dala realizovat.

Semper necessitas probandi incumbit ei qui agit. Žalující má vždy povinnost dokázat (břemeno dokazování leží na žalující straně).

Semper paratus. Lat. Vždy připraven. Název obhajoby, v níž žalovaná strana tvrdí, že byla a je vždy připravena splnit to, co se od ní žádá.

Semper praesumitur pro legitimatione puerorum. Předpoklad at' je vždy ve prospěch legitimacy dětí.

Semper praesumitur pro matrimonio. Vždy se musí předpokládat platnost manželství.

Semper praesumitur pro negante. Presumpce at' vždy mluví ve prospěch toho, kdo popírá.

Semper praesumitur pro sententia. Předpoklad at' je vždy ve prospěch rozsudku.

Semper qui non prohibet pro se intervenire, mandare creditur. Má se za to, že kdo nezakázal jinému jednat v jeho zájmu, povolil mu to.

Semper sexus masculinus etiam femininum sexum continet. Mužský rod vždy zahrnuje i ženský rod.

Semper specialia generalibus insunt. Konkrétní věci jsou vždy obsaženy v obecných věcech.

Senage. Peníze, které se platily pro církevní sněm.

Senate. Senát. Název horní neboli méně početné komory Kongresu USA. Rovněž název podobného orgánu v mnoha dalších státech. Senát USA má 100 členů, z každého státu po dvou, volených na 6 let. Původně volily senátory zákonodárné sbory jednotlivých států. Tento postup však změnil 17. Dodatek k ústavě USA z r. 1913 a od té doby jsou senátoři voleni přímo voliči. Každé dva roky se volí třetina Senátu.

Senator. Senátor. Člen Senátu USA nebo státu. Viz Seventeenth Amendment.

Senatus. Lat. Římský senát. Velká rada římského lidu. Místo, kde se scházel senát.

Senatus consultum. V římském právu rozhodnutí neboli dekrety senátu, které měly sílu zákona, aniž by je schválil lid. Začaly nahrazovat zákony, když se římský lid rozrostl natolik, že se již nemohl scházet k přijímání zákonů.

Senatus consultum ultimae necessitatis. Dekret senátu z nejvyšší nouze. Název dekretu, který obyčejně předcházel jmenování diktátora. 1 Bl. Comm. 136.

Senatus decreta. Lat. V římském právu rozhodnutí senátu. Týkala se především jednotlivých osob.

Send. Odeslat. V kontextu písemností a oznámení znamená tento pojem odeslání poštou nebo jinými komunikačními prostředky se zaplaceným poštovním a dalšími poplatky, se správnou adresou a v případě smluvního dokumentu s adresou uvedenou ve smlouvě nebo dohodnutou jinak, a v případě, že taková není, na jakoukoliv adresu, která je za daných okolností rozumná. Převzetí písemnosti nebo oznámení ve lhůtě, v níž by dorazilo, kdyby bylo správně odesláno, má účinek řádného odeslání. Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 1—201(38).

Senescallus. Ve starém anglickém právu hofmistr, majordomus.

Seneschal. Senešal. Správce dvora, hofmistr. Ve starém evropském kontinentálním právu název funkce, pocházející ze středověku, která v Anglii odpovídala hofmistru. Senešalové byli původně pobočníky vévodů a jiné vysoké šlechty a někdy měli i soudní a vojenské pravomoci.

Senility. Senilita, sešlost věkem, stařeckost. Churavost a slabost v důsledku zhoršeného stavu mysli a těla, která nastává v pozdním věku. Slabost těla a mysli, která je vlastní vysokému věku. Neschopnost uzavírat smlouvy v důsledku snížených rozumových schopností ve stáří.

Senior. Starší. Přídavek ke jménu jedné ze dvou osob ze stejné rodiny, které mají totožná jména. Pokud jde o dluhy nebo záruky dluhů, označuje se tím přednost před druhořadými, méně prioritními nároky.

Senior counsel. Vrchní právní zástupce. Z právních zástupců na stejné straně sporu je „vrchní“ ten, kdo je starší nebo významnější z hlediska svého postavení, nebo ten, kdo odpovídá za těžší či důležitější část kauzy. Synonymem u skupinových žalob je „lead counsel“.

Senior interest. Přednostní nárok. Zajištění dluhu nebo prioritní akcie s přednostním nárokem na aktiva a příjmy korporace před podřízenými závazky nebo obvyčejnými akciemi. Právo nebo nárok, které mají prioritu před ostatními, např. osoba s bezvadným zástavním právem má přednostní nárok před dalšími držiteli záruky na stejnou nemovitost. Srovnej Junior interest.

Seniority. Hodnostní pořadí. Přednost v postavení před jinými osobami. V pracovních vztazích se například jako první povyšuje pracovník, který má odpracováno nejvíce let a jako poslední se propouští. Dooley v. Lehigh Valley R. Co. of Pennsylvania, 130 N. J. Eq. 75, 21 A.2d 334, 338, 339. Tento pojem může označovat i přednost v zástavním právu. Viz také Dovetail seniority; Priority.

Seniority system. Systém nebo pořádek, který se řídí při povyšování, propouštění atd. délkou služby.

Senior judge. Vrchní soudce. Ten soudce, který má dekret nejdéle, nebo který nejdéle sloužil v současné funkci. Ve federální justiční soustavě jde o soudce, který je způsobilý získat status vrchního soudce a zvolí si ho, místo aby odešel do důchodu. Viz 28 U.S.C.A. § 136.

Senior lien. Přednostní retenční právo. Srovnej Junior lien. Viz rovněž Senior interest.

Senior mortgage. Přednostní hypotéka. Hypotéka, která má prioritu před jinými hypotékami. Srovnej Junior mortgage.

Sensus. Lat. Smysl, význam. *Malo sensi* = v horším smyslu. *Mitiori sensu* = v mírnějším, méně přísném významu. *Sensu honesto* = vykládat slova *in sensu honesto* znamená nepřikládat jim nevhodný význam.

Sensus verborum est anima legis. Duch zákona spočívá ve významu slov.

Sensus verborum est duplex — mitis et asper; et verba semper accipienda sunt in mitiori sensu. Slova mají dvojí smysl — mírný a tvrdý; a slova se musí vždy chápat v jejich mírnějším významu.

Sensus verborum ex causa dicendi accipiendus est; et sermones semper accipiendi sunt secundum subjectam materiam. Smysl slov se musí chápat v tom kontextu, v jakém byla vyslovena; a výroky se musí vždy vykládat podle předmětné záležitosti.

Sentence. Rozsudek. Výrok o trestu. Rozsudek, který soud nebo soudce formálně vynese po uznání viny obžalovaného v trestním řízení. Výrok o trestu obsahuje uložený trest, obvykle peněžitý, podmíněný nebo nepodmíněný trest. Viz např. 18 U.S.C.A. § 3551. Rozhodnutí soudu, kterým se obžalovaný formálně seznamuje s právními důsledky svého provinění, k němuž se přiznal nebo které mu bylo prokázáno. Výrok o trestu může vynést soudce, porota nebo trestní senát, podle toho, o kterou jurisdikci se jedná. Tento termín se vztahuje správně jen na trestní řízení. V civilních věcech se pro rozsudek používají termíny „judgment“ „decision“, „award“ „finding“ atd. Archer v. Snook, D. C. Ga., 10 F.2d 567, 569. Viz Accumulative sentence; Community service; Commutation; Concurrent sentences; Consecutive sentences; Cumulative sentence; Definite sentence; Diversion program; Jail credit; Pardon; Post—conviction remedies; Pre—sentence investigation; Pre—sentence report; Probation; Punishment; Reprieve; Sentencing; Sentencing guidelines; Split sentence; Suspended sentence.

Concurrent sentence. Paralelní trest. Uložený trest, který se vykonává současně s jiným trestem.

Consecutive sentences. Konsekutivní tresty. Viz Cumulative sentences, níže.

Cumulative sentence. Kumulativní tresty. Samostatné tresty, které následují po sobě. Ukládají se obžalovanému, který byl odsouzen v několika bodech obžaloby, z nichž každý má jinou trestní sazbu, nebo který je odsouzen najednou za několik různých trestných činů. Každý z takto uložených trestů začíná běžet po uplynutí předcházejícího. Carter v. McClaughry, 183 U.S. 365, 22 S. Ct. 181, 46 L. Ed. 236.

Deferred sentence. Odložený trest. Trest, jehož výkon je odložen.

Definite sentence. Určitý trest. Trest stanovený zákonem, při němž nemá soudce ani pracovníci nápravných ústavů možnost individuálního přístupu.

Determinate sentence. Určitý trest. Trest na pevně stanovenou dobu. Viz synonyma *Definite sentence*, *výše* a *Fixed sentence*, níže.

Ecclesiastical sentence. Rozsudek církevního soudu. Korelativní termín pro „judgment“ u světských soudů.

Final sentence. Konečný (definitivní) trest. Na rozdíl od prozatímního trestu (interlocutory), jde o trest, kterým se případ končí. Konečným trestem je určitý trest, po jehož vynesení se hlavní záležitost ve věci považuje za vyřízenou. Prozatímní trest řeší jen průvodní záležitost v řízení.

Fixed sentence. Pevný trest. Pevná trestní sazba stanovená za jednotlivé trestné činy. Viz *Mandatory sentence* níže. Viz také *Sentencing guidelines*.

Indeterminate (indefinite) sentence. Neurčitý trest. Trest, který se v některých státech ukládá po odsouzení za trestný čin. Namísto toho, aby rigidně stanovil délku uvěznění, vyhlásí, že nepodmíněný trest bude trvat „nejméně“ tolik a tolik let a „nejvíce“ tolik a tolik let. Nebo se v něm stanoví dolní hranice trestu, kterou pro dané provinění předpisuje zákon a horní hranice, jejíž přesné trvání se stanoví později, a to podle toho, jak rozhodne soud, guvernér, rada pro udělování podmíněného propuštění nebo jiný orgán výkonné moci, po zvážení trestních záznamů odsouzeného, jeho chování ve vězení nebo jeho chování na svobodě při podmíněném propuštění z výkonu trestu, po zvážení perspektiv nápravy a dalších faktorů. Viz také *Presumptive sentence* níže. Trest nepodmíněného odnětí svobody v rámci určitého časového rozmezí mezi nejbližším termínem způsobilosti k udělení podmíněného propuštění a nejzazším termínem propuštění. Absolutně neurčitý trest zní „nejméně jeden den a nejvíce doživotí“.

Interlocutory sentence. Prozatímní trest. Dočasný trest v očekávání vynesení definitivního trestu. V občanském právu rozhodnutí o vedlejší otázce vyplývající z hlavní věci.

Life sentence. Doživotní trest. Vyřízení těžkého (např. hrdelního) zločinu, kterým se obžalovaný odsuzuje strávit zbytek svého pozemského života ve vězení.

Mandatory sentence. Mandatorní trest. V některých státech nedávají zákony soudcům možnost volné úvahy a vyžadují od nich, aby odsouzeným osobám ukládaly pevné tresty odnětí svobody předepsané pro konkrétní trestné činy. Takové zákony obvykle stanoví, že

trest nesmí být odložen a že nelze udělit ani podmíněný trest probace. Viz *Fixed sentence výše* a *Sentencing guidelines*.

Maximum sentence. Horní hranice trestu, po níž nelze vězně držet ve vazbě.

Merger of sentences. Slučování trestů. Viz *Merger*.

Minimum sentence. Dolní hranice trestu, který musí pachatel strávit ve vězení než se stane způsobilým k podmíněnému propuštění z výkonu trestu nebo k propuštění. „Minimum term“ (minimální doba výkonu trestu) je maximální doba minus odpočet času za dobré chování. *Birch v. Anderson*, 358 F.2d 520, 526, 123 U.S. App. D. C. 153.

Presumptive sentence. Předpokládaný trest. Trestní sazba v určitém rozpětí, v jehož rámci se soudce může pohybovat při ukládání trestu. Pro každý druh provinění je stanovena průměrná předpokládaná sazba, kterou lze zvyšovat či snižovat podle toho, zda jsou přítomny polehčující nebo přitěžující okolnosti. Viz také *Indeterminate (indefinite) sentence níže*.

Sentence in absentia. Odsouzení v nepřítomnosti.

Split sentence. Rozdělený trest. Trest, jehož část se vykoná ve vězení a zbytek se vykoná pod podmínkou na svobodě. Viz rovněž *Split sentence*.

Straight or flat sentence. Paušální neboli jednotný trest. Pevný trest bez dolní a horní hranice.

Suspension of sentence. Odložení trestu. Tento pojem může znamenat buď odložení potrestání pachatele po jeho odsouzení nebo odložení výkonu trestu, který byl vyneset. V druhém případě se může podle uvážení soudu jednat o časově neurčitý trest. Viz *Suspended sentence*.

Withheld sentence. Nevynesený výrok o trestu. Upuštění od potrestání.

Sentencing. Trestání. Fáze trestního soudního řízení, která následuje po odsouzení, a během níž je odsouzená osoba předvedena před soud, kde jí bude uložen trest. Výrok o trestu vynáší obvykle soudce, který předsedal i první fázi přelíčení, avšak v některých státech stanoví trest porota nebo trestní senáty. Za federální trestné činy lze udělit podmíněný trest, nepodmíněný trest a peněžité trest. 18 U.S.C.A. § 3551. Jde o důležitou fázi trestního řízení, během níž se vyžaduje přítomnost obhájce. *Mempa v. Rhay*, 389 U.S. 128, 88 S. Ct. 254, 19 L. Ed.2d 336. Viz také *Pre-sentence hearing*; *Pre-sentence investigation*; *Pre-sentence report*; *Sentencing guidelines*; *Victim impact statement*.

Imposition of sentence. Uložení trestu. Trest se musí uložit bezodkladně. Ještě předtím musí soud poskytnout obhájci příležitost promluvit jménem odsouzeného, musí se obrátit na odsouzeného a zeptat se ho, zda si přeje promluvit a uvést cokoli, co by mohlo zmírnit trest. Státní žalobce musí mít stejnou příležitost promluvit k soudu. *Fed. prav. trestního řízení (Fed. R. Criminal P.) 32(a)*. U federálních trestných činů soud při stanovení trestu zváží povahu a okolnosti provinění, minulost a charakter obviněného, potřebu trestu a jeho výši v rámci stanoveného rozpětí. 18 U.S.C.A. § 3553. Viz rovněž *Sentencing guidelines*.

Sentencing council. Trestní senát. Senát nejméně tři soudců, kteří se radí o stanovení trestu. Jsou méně

obvyklé, častěji stanoví a vynáší trest soudce, který předsedal přelíčení.

Sentencing guidelines. Trestní sazby. Sazby, které stanoví Federální komise pro tresty (U.S. Sentencing Commission), a kterými se musí řídit federální soudy při trestání osob odsouzených za federální trestné činy. Sazby předepisují rozmezí pro každou kategorii odsouzců, pro každou kategorii trestného jednání, jakož i pro charakteristiku pachatelů. 18 U.S.C.A. § 3551 a násl. *Mistretta v. U.S.*, 109 S. Ct. 647, 102 L. Ed.2d 714.

Sentencing hearings. Slyšení před vynesením trestu. Viz *Pre-sentencing hearing*.

Sententia. Lat. V římském právu smysl (slov). Vyjádření vůle nebo úmyslu. Rozsudek soudu.

Sententia a non iudice lata nemini debet nocere. Rozsudek vyneset osobou, která není soudcem, nesmí nikoho poškodit.

Sententia contra matrimonium numquam transit in rem iudicatam. Rozsudek proti manželství se nikdy nestane rozhodnutou věcí (*res iudicata*).

Sententia facit jus, et legis interpretatio legis vim obtinet. Rozsudek tvoří právo a výklad zákona má sílu zákona.

Sententia facit jus, et res iudicata pro veritate accipitur. Rozsudek tvoří právo, a to, co je rozhodnuté, se považuje za pravdivé.

Sententia interlocutoria revocari potest, definitiva non potest. Zrušit lze prozatímní, nikoli však konečný rozsudek.

Sententia non fertur de rebus non liquidis. Nesmí se vynášet rozsudek nad věcmi, které nejsou jasné.

SEP. Viz *Simplified Employee Pension Plan (Zjednodušený penzijní plán zaměstnanců)*.

Separability clause. Klauzule o oddělitelnosti. Článek, který se běžně vyskytuje ve smlouvách, a který stanoví, že v případě, kdy bude jedno nebo více ustanovení smlouvy prohlášeno za neplatné, zbytek smlouvy zůstane v platnosti. Vyskytuje se rovněž v zákonech. Viz také *Saving clause*; *Severable contract*; *Severable statute*.

Separable. Oddělitelný. In re *Babcock*, 27 C.C.P.A. 1097, 110 F.2d 665, 667.

Separable controversy. Oddělitelná sporná otázka. Paragraf 1441(c) zákona 28 U.S.C.A říká o odebrání kauzy státnímu soudu toto: „Kdykoli se separátní a nezávislá žaloba, která by byla postupitelná, kdyby se posuzovala samostatně, spojí s dalšími jinak nepostupitelnými žalobami, lze odebrat celý případ a distriktní soud může rozhodnout o všech sporných záležitostech dané kauzy, nebo může podle vlastního uvážení vrátit všechny záležitosti, které jinak nespádají do jeho jurisdikce.“ Viz *American Fire & Casualty Company v. Finn*, 341 U.S. 6, 71 S. Ct. 534, 95 L. Ed. 702.

Separaliter. Lat. Odděleně, separátně, samostatně. Používá se v obžalobách, když se říká, že dva nebo více obžalovaných je žalováno ze spáchání dotyčného trestného činu odděleně, nikoli společně.

Separate. v. Rozdělit, rozloučit, rozpojit. Viz *Sever*.

Separate. Jednotlivý, zvláštní, různý, oddělený. V právu se používá jako opak „společného“ i když obvyklejším protikladem přídavného jména „joint“ je „several“. Jak

„several“ tak „separate“ mají význam rozdělení, rozpojení. Viz *Acknowledgment*; *Covenant*.

Separate action. Samostatná žaloba. Na rozdíl od společné (*joint*) žaloby se jedná o žalobu podanou odděleně každým z několika žalobců, kteří jsou zainteresováni na téže transakci, nemohou se však z nějakého právního důvodu spojit v jedné žalobě. Viz také *Joinder*; *Separate trial*.

Separate and apart. Odděleně a odloučeně. Z hlediska rozvodových zákonů začínají žít strany „odděleně a odloučeně“ jen tehdy, když rozluku doprovází nezávislý záměr jedné ze stran ukončit manželský svazek. *Sinha v. Sinha*, 515 Pa. 14, 526 A.2d 765, 767.

Separate but equal doctrine. Doktrína odděleného, ale rovného (ubytování). Doktrína, která vzešla z kauzy *Plessy v. Ferguson*, 163 U.S. 537, 16 S. Ct. 1138, 41 L. Ed. 256. Říká, že princip rovné ochrany zákona je dodržen, když je příslušníkům všech ras poskytnuto v podstatě stejné ubytování, třebaže ne na jednom místě. V případě *Brown v. Board of Education* byla tato doktrína prohlášena za neústavní, pokud jde o univerzitní koleje (347 U.S. 483, 74 S. Ct. 686, 98 L. Ed. 873) a pokud jde o další veřejná zařízení, prohlásil ji za neústavní v několika svých rozhodnutích Nejvyšší soud a různé Zákony o občanských právech (*Civil Rights Acts*).

Separate counts. Samostatné body obžaloby. Nejméně dvě obvinění v jedné obžalobě, přičemž každé z nich může tvořit samostatnou obžalobu.

Separate demise in ejectment. Bývalý název žaloby, když pronajímatel vypovídal nájem jednotlivým nájemníkům, na rozdíl od „joint demise“, kdy vypovídal nájem více nájemníkům najednou. Dnes zastaralo.

Separate estate. Oddělené (osobní) vlastnictví. Majetek jedné nebo dvou osob, které jsou v manželském nebo obchodním vztahu, na rozdíl od majetku, který mají ve společném vlastnictví. Viz také *Community property*; *Separate property*.

Separate examination. Oddělený výslech. Výslech vdané ženy před soudcem, který vede soudce v nepřítomnosti jejího manžela, aby zjistil, zda manželka jedná o své vlastní vůli a bez donucení ze strany svého manžela. Rovněž neveřejný výslech svědka v nepřítomnosti dalších svědků.

Separate maintenance. Výživné manželskému partnerovi. Peníze, které platí manžel manželce (nebo naopak) jako výživné, jestliže již nežijí jako manžel a manželka. Známější pod názvem „separate support“. Platí se z nařízení soudu. Viz také *Alimony*; *Support*.

Separate offenses. Samostatná provinění. Osobu lze soudit, odsoudit a potrestat za provinění, která jsou různá, i když mají mnoho společných prvků. Jedním činem lze porušit více zákonů a paragrafů a pachatel tedy podléhá více trestům za činy, které vyplynuly ze stejné události.

Separate property. Osobní majetek. Majetek ve vlastnictví manželského partnera během trvání manželství. Zákony států chrání osobní majetková práva každého z manželů. Viz např. *Mass. Gen. L. A. c. 209 § 1*. Viz rovněž *Separate and marital property, níže*. Podle zákonů, které upravují rozdělení majetku po zániku manželství, do bezpodílového vlastnictví nepatří majetek, který partneri vlastnili před uzavřením manželství, který

měli během trvání manželství pod svým jménem, dále majetek, který získali výměnou za majetek, který jim patřil před uzavřením manželství a který si ponechali pro sebe, dále zvýšená hodnota osobního majetku, obdržené dary a dědictví, které drží odděleně a další majetek uvedený v zákoně. *Weast v. Weast*, Mo. App. 655 S.W.2d 752, 755. Viz *Equitable distribution*.

Community property. Bezpodílové vlastnictví. Osobním majetkem je podle zákonů o bezpodílovém vlastnictví takový majetek, který patří výlučně jednomu z manželských partnerů. Obecně jde o majetek nabytý před uzavřením manželství nebo získaný během trvání manželství darem nebo dědictvím. Pro účely vypořádání bezpodílového vlastnictví manželů se „osobní majetek“ skládá z majetku, který každý partner přinesl do manželství, nebo jej během trvání manželství získal darem nebo z dědictví spolu se všemi nájmý, zisky a výnosy. *Portillo v. Shappie*, 97 N.M. 59, 636 P.2d 878, 880. Viz také *Community property*.

Separate and marital property. Osobní a manželský majetek. Celá řada státních rozvodových zákonů používá při rozdělování majetku manželů pojem osobního a manželského majetku. Osobní majetek definují jako majetek, který byl ve vlastnictví manželského partnera před uzavřením manželství, a který získal po uzavření manželství darem, dědictvím nebo výměnou za jiný osobní majetek. Manželský majetek definují jako veškerý majetek, který nabyt kterýkoli z partnerů, kromě majetku, jehož osobní charakter lze prokázat. Po rozvodu se od soudu vyžaduje, aby přiřkl každému partnerovi jeho osobní majetek, a aby provedl spravedlivou dělbu manželského majetku.

Separate return. Samostatné daňové přiznání. Viz *Tax return*.

Separate support. Výživné (manžela, manželky) po rozvodu. Viz *Separate maintenance*.

Separate trial. Oddělený soud. Samostatné soudní řízení s několika osobami, které byly společně obviněny z trestného činu. *Fed. prav. trestního řízení 14 (Fed. R. Criminal P.)*. Soud může nařídít samostatné soudní řízení i u občanskoprávních žalob (např. *Fed. prav. civilního řízení 42, (Fed. R. Civil P.)*), když se chce vyhnout předpojatosti, nebo když by oddělené řízení vedlo k nižším nákladům a k zrychlení řízení. *Srovnej Bifurcated trial*; *Severance of actions or claims*.

Separatim. Lat. Ve starém převodním právu „jednotlivě“.

Separation. Rozluka manželství. Odloučení manžela a manželky. Jestliže je to nařízeno soudem, jedná se o „zákonou odluku“ a v tom případě soud rozhodne o placení výživného.

Separation agreement. Dohoda o rozluce manželství. Písemné ujednání o péči o děti, výživném a o rozdělení majetku, kterou uzavře manželský pár před rozvodem nebo zákonou rozlukou.

Separation a mensa et thoro. Částečné ukončení manželských vztahů. Odluka od stolu a lože.

Separation from bed and board. Odloučení od lože a od stolu. Druh manželské rozluky, který se ještě nerovná zániku manželství. Totožné s pojmem „separation a mensa et thoro“ (v.t.).

Separation of jury. Rozhod poroty. Když je případ předán porotě, nesmí se porota rozejít dříve, než do-

spěje k verdiktu, s výjimkou případů, kdy je rozchod pod kontrolou soudu prostřednictvím soudních úředníků a šerifů. V některých státech je toto pravidlo v civilních kauzách zmírněno varováním soudce, aby porotci po rozchodu s nikým o případu nemluvili. *Viz také* Sequester.

Separation of patrimony. Oddělení dědictví. Jedná se o termín z dědictvého práva Louisiany, kde věřitelé zůstavitele mohou požadovat oddělení pozůstalosti od majetku dědiců. Oddělení má předejít tomu, aby se majetek, z něhož mají být uspokojeni věřitelé, nesmíchal s dalším majetkem, který podléhá jiné skupině věřitelů.

Separation of powers. Dělbá státní moci. Státní moc je v USA a jednotlivých státech rozdělena na tři složky: legislativní moc, která má právo tvořit zákony, výkonnou moc, od níž se vyžaduje, aby prováděla zákony, a soudní moc, která odpovídá za výklad zákonů a za řešení sporů podle zákonů. Podle této ústavní doktríny nesmí ani jedna složka zasahovat do sféry dalších dvou složek a nesmí vykonávat pravomoci jiné složky. *Viz* Ústava USA, články I–III. *Viz také* Power (Constitutional powers).

Separation of spouses. Rozluka manželů. Ukončení spoluzítí manžela a manželky po vzájemné dohodě nebo (v případě „soudní rozluky“) z nařízení soudu. Rozluka manželů na určitou zákonem stanovenou dobu je v mnoha státech podmínkou rozvodu „z ničí viny“. *Viz také* Living separate and apart; Separation agreement; Separation order.

Separation of witnesses. Izolace svědků. Nařízení soudu, aby všichni svědkové kromě žalujícího a žalovaného zůstali mimo soudní síň až do té doby, kdy budou povoláni svědčit.

Separation order. Nařízení rozluky manželů. Nařízení nebo rozhodnutí soudu, které povoluje manželům žít odděleně. Obvykle upravuje i podmínky péče o děti a placení výživného.

Sequamur vestigia patrum nostrorum. Jdeme ve stopách svých otců.

Sequatur sub suo periculo. Ve staré anglické soudní praxi šlo o soudní příkaz, který se vydával, když byly předtím vydány příkazy *alias* a *pluries* a šerif vrátil *nihil*. Nazýval se tak proto, že nájemce přišel o své pozemky bez náhrady, pokud nepřivedl před soud ručitele.

Sequela. Práv. lat. Ve starém anglickém právu soudní pře, proces nebo stíhání. *Sequela causae* = projednávání věci před soudem.

Sequela curiae. Soudní řízení.

Sequela villanorum. Nevolníci a jejich majetek, s nimiž mohl pán svobodně nakládat.

Sequester. v. Odloučit, izolovat, např. izolovat porotce od veřejnosti během procesu, který vzbudil velký zájem sdělovacích prostředků. *Viz* Jury.

Občanské právo. Zřící se, např. když se vdova zřekne dědictví po svém zemřelém manželovi. Více se však toto slovo používá jako synonymum slovesa konfiskovat, soudně zabavit. Uložit věc, která je předmětem sporu, do správy třetí osoby, která ji bude držet pro sporné strany. Vyčlenit, vzít věc, která je předmětem sporu, sporným stranám, a uložit ji do úschovy třetí osobě.

Soudní praxe ekvity. Vzít věc žalovanému a dát do soudní úschovy až do doby, kdy se očistí od obvinění.

Mezinárodní právo. Konfiskovat, vyvlastnit soukromý majetek a dát ho do veřejného užívání. Zabavit majetek občanů nepřátelské země, nebo když válčící strana zabaví dluhy svých občanů, které dluží nepřátelské straně.

Sequester. n. Lat. V římském právu osoba, u níž si sporné strany uložily věc, která je předmětem sporu.

Sequestered account. Soudem zablokovaný účet. V účetnictví jde o účet, který byl konfiskován nařízením soudu. Bez soudního povolení nelze z takového účtu čerpat.

Sequestrari facias. V soudní praxi anglikánské církve šlo o procesní institut, který se svou povahou podobal *levari facias*. Nařízení biskupovi, aby zabavil prebendu a faru a držel je až do zaplacení dluhu žalující straně z nájmů, desátků a dalších církevních dávek. 3 Bl. Comm. 418.

Sequestratio. Lat. V římském právu zabavení sporné věci sporným stranám. Může být dobrovolné — když se zabavením strany souhlasí, nebo v nucené, když ho nařídí soudce.

Sequestration. Vnucená správa, zabavení. sekvestrace. Obecně se jedná o konfiskaci věcí nebo finančních prostředků v očekávání výsledku právního sporu. *Viz také* Sequester. Izolace (svědků). Smyslem nařízení o izolaci svědků je zajistit, aby svědek podal svědectví, aniž by byl ovlivněn svědectvím předcházejících svědků, a aby se zvýšila úloha křížového výslechu při zjišťování faktů. State v. James, La. App. 3 Cir., 447 So.2d 580, 583. Zabavení neboli odnětí držby v očekávání výsledku řízení, které se dotkne zabaveného majetku. Tento pojem se rovněž používá pro zablokování rozpočtových prostředků státních orgánů v důsledku omezení výdajů. *Viz* Gramm—Rudman—Hollings amendment.

Smluvní právo. Když nejméně dvě sporné strany uloží věc, o kterou vedou spor, do správy třetí osoby, která se zaváže vrátit věc té straně, které bude podle rozhodnutí soudu patřit. Obč. zák. Louisiany (Louisiana Civil Code) čl. 2973.

Vztahy mezi věřitelem a dlužníkem. Zákony o právech věřitelů označují tímto termínem ekvinitní formu obstavení, i když čas od času se nesprávně používá i k pojmenování žaloby o navrácení obstaveného majetku. V širokém smyslu znamená jakékoli obstavení majetku žalované osoby.

Právo anglikánské církve. Úkon ordináře (diecézního biskupa) při nakládání s majetkem zemřelé osoby, na který si nikdo nečiní nárok.

Soudní praxe ekvity. Soudní příkaz, kterým se nařizuje, aby byl do správy soudu předán movitý či nemovitý majetek žalované strany (nebo jeho výnosy), a aby tam zůstal až do doby, kdy se žalovaná strana podrobí soudu.

Mezinárodní právo. Konfiskace majetku fyzické osoby a její vyvlastnění ve prospěch vlády.

Porota. *Viz* Jury; Sequester.

Sequesterator. Sekvestor. Vnucený správce. Osoba, která přijme do úschovy obstavený majetek. Nebo osoba jmenovaná soudem k provedení konfiskace.

Sequestro habendo. V anglickém církevním právu příkaz k uvolnění zabavených výnosů z církevního obročí, který vydává biskup na rozkaz krále. Když se farář dostavil k soudu, mohl požádat o vydání tohoto příkazu.

Sequi debet potentia justitiam non praecedere. Síla by měla následovat až po spravedlnosti, nikoli před ní.

Serf. Nevolník. Ve feudálním státě sociální skupina, která musela vykonávat povinnosti a služebnosti podle přání svých pánů. Od otroků se nevolníci lišili pouze tím, že byli připoutáni k půdě, na níž se narodili, a nebyli absolutním majetkem pána.

Sergeant. Seržant. Poddůstojnická hodnost v armádě a důstojnická hodnost u policie.

Sergeant-at-arms. Titul jmenovaného parlamentního nebo soudního úředníka, jehož hlavní povinností bylo dbát na to, aby byl zachován pořádek během zasedání zákonodárního sboru nebo soudu.

Serial bonds. Periodické obligace. Emise periodických obligací se skládá z určitého počtu obligací, které jsou sice vydány současně, ale s jiným termínem splatnosti (jsou periodicky splatné) a obvykle i s jinými úrokovými sazbami podle lhůty splatnosti. Nelze směšovat se *series bonds* (v.t.). Tranže obligací, z nichž některé dospívají v jiném termínu než druhé. Intervaly mezi jednotlivými termíny splatnosti jsou obvykle rovnoměrné. *Srovnej* Series bonds.

Serial note. Dlužní úpis splatný ve splátkách.

Serial right. Seriálová práva. Právo, které si ve smlouvě vyhradí autor nebo vydavatel na publikování rukopisu v časopise po částech ještě před vydáním knihy.

Seriately. V pořadí, uspořádaně jeden po druhém. In re Flint, 32 C.C.P.A. 1116, 150 F.2d 126, 131.

Seriatim. Lat. Odděleně, jednotlivě, jeden po druhém.

Series bonds. Sériové obligace. Skupiny obligací (např. série A, série B), které vydá v různé době a s různým termínem splatnosti stejný emitent. Nezaměňovat se *serial bonds* (v.t.).

Serious. Vážný, důležitý, značný, závažný, těžký. Např. ve frázi „těžké tělesné zranění“ atd.

Serious and wilful misconduct. Závažné a úmyslné protiprávní jednání. V zákonech o náhradě škod zaměstnanců jde o úmyslný čin s vědomím pravděpodobných následků v podobě těžkého zranění, nebo s bezohledným ignorováním možných následků.

Serious bodily injury. Těžké ublížení na zdraví. Pro účely stíhání za přeapadení prvního stupně je tento pojem definován jako těžký úraz se značným nebezpečím smrti. People v. Ybarra, Colo. App. 543 P.2d 529, 532.

Serious crime. Závažný trestný čin. Pro účely určování práva na porotní soud jsou trestné činy rozděleny na „závažné“, tj. s trestní sazbou vyšší než šest měsíců, a méně závažné (petty) s trestní sazbou nižší než šest měsíců. Maita v. Whitmore, C. A. Cal., 508 F.2d 143, 145. *Viz* Felony.

Serious illness. Těžká nemoc. V životním pojištnictví jde o nemoc, která permanentně a podstatně škodí, nebo pravděpodobně bude permanentně a podstatně škodit, zdravotnímu stavu žadatele o pojištění. Nemoc může postižený považovat za znepokojivou a přitom nemusí být těžká v tom smyslu, jak tento termín použí-

vají pojišťovací smlouvy. Není těžkou nemocí taková nemoc, která trvá jen dočasně a poté úplně vymizí a není doprovázena trvalým a podstatným zhoršováním, nebo pravděpodobností trvalého a podstatného zhoršování zdraví nebo tělesné konstituce. Nestačí, aby byla nemoc považována za těžkou v době, kdy se objevila, ani možnost z minulosti, že by mohla vyústit do poškození zdraví s trvalými následky.

Serjeant-at-arms. *Viz* Sergeant-at-arms.

Serjeant at law. Syndikus. V Anglii nejvyšší řád právnícké profese. Právníci v tomto postavení měli monopol účastnit se jednání Civilního soudu až do r. 1846, kdy byl tento soud zrušen.

Serjeanty. Druh rytířské služebnosti, vyplývající z držby lenního majetku, která příslušela jen králi. Existovala velká (grand) a malá (petit) serjeanty. Nájemce, který byl zavázán velkou serjeanty, byl povinen vykonávat jisté četné služby pro krále místo toho, aby se zúčastňoval válek po boku krále. Musel např. nosit jeho standardu nebo meč, nebo sloužit při korunovaci krále jako jeho stolník, osobní ochrana a pod. Malá serjeanty se od velké lišila v tom, že u malé serjeanty neměly služby poskytované králi osobní povahu a spočívaly v tom, že rytíř musel každý rok poskytovat králi nějaký válečný nástroj např. meč, luk, šípy, kopí a pod.

Serment. Ve starém anglickém právu přísahat, přísaha.

Sermo index animi. Řeč je ukázkou rozumu.

Sermones semper accipiendi sunt secundum subiectam materiam, et conditionem personarum. Řeč se má vždy chápat podle předmětné záležitosti a podle toho, kdo ji pronáší.

Sermo relatus ad personam intelligi debet de conditione personae. Řeč, která se vztahuje k nějaké osobě, je třeba chápat podle postavení této osoby.

Serological test. Serologický test. Laboratorní zkouška, která se v celé řadě států vyžaduje před uzavřením manželství. Zjišťuje se při ní přítomnost venerických nemocí.

Serrated. Zoubkovaný (na okraji). Pilovitá zubatost okraje. V minulosti se tímto způsobem upravoval horní okraj právních listin. *Viz* Indent.

Servage. Ve feudálním právu musel nájemce kromě placení nájmu najít pro práci u pána ještě jednu nebo několik osob. Této povinnosti se říkalo „servage“.

Servanda est consuetudo loci ubi causa agitur. Musí se dodržovat zvyklosti místa, kde je vznesena žaloba.

Servant. Zaměstnanec, sluha. Osoba, která je najmuta k tomu, aby sloužila svému pánovi, jejíž konkrétní chování při provádění služeb podléhá řízení a kontrole pána. Reiling v. Missouri Ins. Co., 236 Mo. App. 164, 153 S.W.2d 79; Restatement, Second, Agency, § 2. Osoba, která je zaměstnána u jiné osoby a která podléhá její kontrole, pokud jde o práci, kterou má vykonat a o prostředky, pomocí nichž ji má vykonat. Hinson v. Culberson—Stowers Chevrolet, Inc., 244 Ark. 853, 427 S.W.2d 539, 542. Osoba, která je najmuta k poskytování osobních služeb jinému a která je v rámci své služby pod kontrolou a řízením zaměstnavatele. Henley v. State, 59 Ga. App. 595, 2 S.E.2d 139, 142. Osoba v jakémkoli postavení či funkci, která je zaměstnána a podléhá řízení a kontrole ze strany jiné osoby v kterémkoli pracov-

ním či obchodním odvětví. Zaměstnanec pro účely do-
ktriny zástupně odpovědnosti, je osobou, která je naja-
ta, aby vykonávala služby pro jiného, a která podléhá
takové kontrole nebo právu kontroly ze strany svého
zaměstnavatele, která se týká jejího jednání při plnění
služeb. Gifford—Hill & Co. v. Moore, Tex. Civ. App., 479
S.W.2d 711, 714. Tento pojem má v zákonech často
speciální význam a podobně jako jiná slova i význam
tohoto slova je silně ovlivňován kontextem. Viz také
Agent; Employee; Fellow servant; Master and servant;
Subservant. *Srovnej* Independent contractor.

Servi. Lat. Otroci. Ve starém anglickém právu nevolníci,
nevolníci nájemci, osoby, nad kterými měli jejich páni
absolutní vládu.

Service. Služba, služební povinnost atd. Tento pojem má
celou řadu významů, podle toho, v jakém kontextu se
použije. Central Power & Light Co. v. State, Tex. Civ.
App., 165 S.W.2d 920, 925.

Smluvní právo. Služba, kterou má jedna osoba po-
skytout druhé, přičemž první je povinna podřídit svou
vůli řízení a kontrole ze strany druhé. Poskytování služ-
zeb. Zaměstnání a stav služebníka, sluhý atd. Práce ve
prospěch jiných nebo na rozkaz jiného. Péče o nezletilé
dětí. Najatá vychovatelka nebo pečovatelka. Claxton
v. Johnson County, 194 Ga. 43, 20 S.E.2d 606, 610.
Z pojmů „service“ i „employment“ vyplývá, že zaměst-
navatel, nebo osoba, které se poskytují služby, si vybírá
zaměstnance nebo osobu poskytující služby a dává jim
odměnu. Tento pojem se používá i pro zaměstnání ve
státní službě, např. ve spojení „civil service“, „public
service“, „military service“ atd.

Rodinné vztahy. „Služby“ manželky, o jejichž ztrátu
může manžel žalovat pachatele, který způsobil manželce
zranění, zahrnují jakoukoli pomoc, pohodlí nebo spo-
lečnost, kterou může manžel od manželky oprávněně
očekávat za daných okolností.

Feudální právo. Protihodnota, kterou museli posky-
tovat pánovi nájemci jako náhradu za držbu jeho po-
zemků. Tyto služebnosti byly z hlediska jejich kvality
volné nebo základní a z hlediska jejich kvantity a času,
kdy se vyžadovaly, byly buď jisté nebo nejisté. 2 Bl.
Comm. 60.

Soudní praxe. Obsilka. Úřední doručení soudního
příkazu, předvolání, oznámení, nařízení atd. zplno-
mocněnou osobou osobě, které se dotýká listina
dotýká. Fed. prav. civilního řízení 4 a 5 (Fed. R. Civil
P.); Fed. pravidla trestního řízení 4 a 49 (Fed. R. Crimi-
nal P). Žaloby, návrhy, nařízení a pod. se po
počáteční obsilce doručují na adresu právního zástup-
ce strany, pokud soud nenařídí jinak. Viz *Service of
process, níže*.

Obecná klasifikace

Civil service. Státní služba. Viz samostatné heslo.

Salvage service. Viz Salvage.

Secular service. Světská služba. Opak duchovní služ-
by.

Service of process. Doručení soudních příkazů, žal-
ob, předvolání atd. označuje doručení nebo ponechání
těchto dokladů u adresáta. V žalovací fázi soudního
sporu jde o doručení žaloby žalované straně buď osob-
ně nebo její ponechání u odpovědné osoby v místě
bydliště žalované strany. Obvykle se doručuje jen kopie
a ukazuje se originál. Obsilka musí být doručena dosta-

tečně včas, aby měl žalovaný možnost dostavit se
k soudu a hájit se. Chemical Specialties Sales Corp.
Industrial Div. v. Basic Inc., D. C. Conn., 296 F. Supp.
1106, 1107. Fed. prav. civ. říz. 4 (Fed. R. Civ. P.); Fed.
prav. trest. říz. 4 Fed. R. Criminal P.). K různým typům
doručení předvolání patří:

Constructive service of process. Neosobní doručení
předvolání. Jakákoli forma doručení kromě osobního.
Oznámení o žalobě nebo řízení proti dotčené osobě
zaslané poštou nebo publikované v tisku. Fed. prav. civ.
říz. 4(e) (Fed. R. Civil P.). Viz také *Service by publication;*
Substituted service, níže.

Long arm statutes. „Zákony s dlouhou paží“. Zákony
přijaté ve většině států, které dovolují soudům získat
osobní jurisdikci nad osobami, které nemají bydliště
v jejich státě z titulu jejich aktivity v tomto státě. Viz
*Foreign service; Long arm statutes; Minimum con-
tacts.*

Personal service. Osobní doručení. Doručení obsilky
osobě, které je adresováno, nebo osobě, která má
zmocnění přijmout obsilku jejím jménem. Green Moun-
tain College v. Levine, 120 Vt. 332, 139 A.2d 822, 824.
Osobní doručení se provádí doručením kopie obsilky
a žaloby adresátu nebo ponecháním kopii u odpovědné
osoby v místě jeho bydliště nebo v místě, kde se obvyk-
le zdržuje, nebo doručením kopie prostředníkem zmoc-
něnému k jejímu převzetí. Počítá se i se zvláštními pra-
vidly pro doručování soudních obsilek dětem, nesvé-
právným osobám, korporacím, Spojeným státům, je-
jich představitelům a úřadům atd. Fed. prav. civ. říz.
4(d) (Fed. R. Civil P.); Fed. prav. trest. říz. 4(d) (Fed.
R. Criminal P.). Viz také *Found.*

Proof of service. Viz *Proof.*

Service by publication. Doručení obsilky k doručení
obsilky či jiného soudního dokladu nepřítomnému ob-
čanu nebo cizímu státnímu příslušníkovi jejich publiko-
váním jako inzerátu v novinách spolu s dalším úsilím
o efektivní oznámení, tak jak to vyžaduje příslušný zá-
kon. Viz také *Substituted service, níže*.

Substituted service. Náhradní doručení. Jakákoli for-
ma doručení soudní obsilky kromě osobního doručení,
např. doručení poštou nebo publikováním v tisku. Do-
ručení příkazu či oznámení jiné osobě, než té, které se
přímo týká, např. jejímu advokátovi, který je pověřen
jejím zastupováním nebo přebíráním obsilek místo ní.
Fed. prav. civ. říz. 4(d) (Fed. R. Civil P.). Viz také *Long
arm statutes.*

Service charge. Manipulační poplatek. Poplatek, který
vybírá banka za vedení běžného účtu. Vypočítává se
podle vzorce, kterým se určí náklady banky na vedení
zákaznického účtu. U.S. v. First Nat. Bank of Jackson,
D. C. Miss., 301 F. Supp. 1161, 1207. „Credit service
charge“ (úvěrový manipulační poplatek) je součet 1)
všech poplatků, které ukládá půjčovatel při prodloužení
úvěru včetně změny ceny úvěru v čase, poplatků za
vedení úvěrového účtu, prémie a dalších poplatků za
záruky či pojištění, které chrání půjčovatele před nepl-
něním dlužníka a před dalšími úvěrovými ztrátami, 2)
poplatky za prozkoumání zajištění půjčky a úvěru-
schopnosti dlužníka, jakož i provize zprostředkovate-
lům. Jednotný zákoník o spotřebitelských úvěrech (Uni-
form Consumer Credit Code) § 2.109.

Service contract. Servisní smlouva. Pisemná dohoda
o pozáruční údržbě a opravách platná na určité období.

15 U.S.C.A. § 2301. Viz *Warranty (Extended service
warranty).*

Service establishment. Podnik služeb. Podle Zákona
o pracovních normách (Fair Labor Standards Act) jde
o zařízení, kde se místo zboží prodávají služby. Zařízení,
jehož primární činnost spočívá v poskytování služeb
veřejnosti, včetně holičství, salonů krásy, čištění bot,
mandlů, čištění a automobilových oprav. Fleming
v. A. B. Kirschbaum Co., C.C.A. Pa., 124 F.2d 567, 572.

Service life. Životnost. Očekávaná doba použitelnosti
aktiva. Po účely daně z příjmu nemusí být nutně totožná
s amortizační lhůtou.

Service mark. Servisní značka. Značka, která se používá
při prodeji a reklamě služeb, která je odlišuje od služeb
jiných subjektů. West & Co., Inc. v. Arica Institute, Inc.,
C.A.N.Y., 557 F.2d 338, 340. Tento pojem zahrnuje slo-
va, jméno, název, symbol či kresbu a jejich kombinaci,
1) kterou používá osoba (subjekt) nebo 2) kterou má
subjekt v úmyslu používat v dobré víře v obchodě,
a o jejíž registraci v centrálním rejstříku požádá podle
Zákona o obchodních známkách (Trademark Act), s cí-
lem identifikovat a odlišit služby jednoho subjektu,
včetně unikátních služeb, od služeb jiných subjektů,
a s cílem označit zdroj služeb, i když je tento zdroj ne-
známý. Názvy, jména postav a další zvláštní charakte-
ristiky rozhlasových a televizních programů lze regis-
trovat jako servisní značku, bez ohledu na to, že tyto
programy mohou inzerovat zboží svého sponzora. 15
U.S.C.A. § 1127. *Srovnej* Trademark; Tradename.

Service occupation tax. Daň z poskytování služeb.
Daň, která se ukládá osobám, které prodávají služby.
Vypočítává se jako procentuální poměr čisté ceny, kte-
rou obdržel pracovník služeb a hmotného movitého
majetku převedeného v rámci poskytování služeb. Ha-
gerty v. General Motors Corp., 14 Ill. App.3d 33, 302
N.E.2d 678, 681.

Service of process. Doručení obsilky. Viz *Service.*

Services. Služby. Zboží, které nakupují spotřebitelé,
a které nemá hmotnou podobu (např. lékařské služby,
právnícké služby, opravárenské služby).

Service warranty. Servisní záruka. Viz *Warranty (Ex-
tended service warranty).*

Servicing. Údržba, servis. Viz *Service charge.*

Serviens narrator. Synonymum se serjeant—at—law
(v.t.).

Servient. Služební, sloužící. Sloužící majetek je takový,
který je zatížený nějakou povinností, služebností.

Servient tenement. Sloužící pozemek. Osoba, jejíž po-
zemek je zatížen služebností. Naopak *dominant tene-
ment* je osoba, které náleží služebnost. Northwestern
Improvement Co. v. Lowry, 104 Mont. 289, 66 P.2d 792,
795. Nejčastěji jde o pozemek, přes který mají vlastníci
jiných pozemků právo průchodu. Viz také *Dominant
estate or tenement.*

Servitia personalia sequuntur personam. Osobní
služebnosti následují osobu.

Servitiis acquietandis. Soudní příkaz člověku, který je
povinován služebností jedné osobě, ale provádí ji jiné
osobě.

Servitium. Lat. Ve feudálním a starém anglickém právu
povinnost poslušnosti a práce, kterou měl nájemce vů-
či svému pánu z titulu léna.

Servitium feudale et praediale. Osobní služebnosti,
které byly povinné jen z titulu pronajatých pozemků.

Servitium forinsecum. Služebnost navíc. Služebnost,
na kterou měl nárok jen král.

**Servitium, in lege Angliae, regulariter accipitur
pro servitio quod per tenentes dominis suis de-
betur ratione feodi sui.** Služebnost znamená podle
anglického práva povinnost, kterou jsou nájemci povino-
váni svým pánům z titulu pronajatých pozemků.

Servitium intrinsecum. Běžná služebnost. Obvyklá
služebnost, kterou měli nájemci vůči svému pánu z titulu
nájmů.

Servitium liberum. Služebnost svobodných pánů. Slu-
žebnost, kterou měli feudální nájemci, jimž se říkalo
„*liberi homines*“, protože nebyli povinováni základními
nevolnickými služebnostmi, jako byla např. orba po-
zemků vlastníka, avšak museli pánovi dodat člověka
a koně, nebo s ním museli jít do války, nebo se museli
účastnit soudu atd.

Servitium regale. Královské výsady. Práva a prerogati-
vy, které patřily jenom králi a kterých bylo šest: právo
vydávat zákony v majetkových věcech, právo rozhodovat
o životě a smrti při zločinech a vraždách, právo na opuštěné
věci, právo vybírat daně, právo ražby peněz
a právo vybírat dávky za chleba, pivo, váhy a míry.

Servitium scuti. Rytířská služba.

Servitium socae. Lenní povinnost svázaná s půdou,
např. povinnost orby.

Servitors of bills. Doručitelé obsilek. Ve staré anglické
soudní praxi poslové Královské soudní stolice, kteří
roznášeli soudní příkazy a obsilky. V běžné řeči se jim
říkalo „tip—staves“.

Servitude. Nevolnictví. Právní postavení osoby, která je
dobrovolně nebo jinak poddanou osobou jiné osoby,
a která je jejím služebníkem. Služebnost nebo břeme-
no, které leží na majetku, a z něhož má prospěch jiná
osoba než držitel majetku. Druh nehmotného práva od-
vozeného z římského práva (viz *Servitus*), které téměř
odpovídá služebnosti (easement) z common law, až na
to, že „servitude“ se vztahuje na břemeno nebo zatíže-
ný majetek, zatímco „easement“ se vztahuje na pro-
spěch ze služebnosti.

Klasifikace

Služebnosti, které se týkají pozemků, lze rozdělit na
dva druhy — *osobní a pozemkové*. Osobní služebnosti
jsou spojeny s osobami, které z nich mají prospěch,
a končí smrtí těchto osob. Tento druh služebnosti lze
dále dělit na tři typy: usufructus (právo užívání užitek),
právo užívání a právo obývání. Pozemkové služebnosti
jsou takové, které jsou ve prospěch majitele sousedního
pozemku, lépe řečeno ve prospěch sousedního po-
zemku samotného, protože se vážou k němu a nikoli
k majiteli. Frost—Johnson Lumber Co. v. Salling's Heirs,
150 La. 756, 91 So. 207, 245; Tide—Water Pipe Co.
v. Bell, 280 Pa. 104, 124 A. 351, 354. Pozemkové služeb-
nosti rozdělují občanské právo na *venkovské a měst-
ské*. Příkladem venkovské služebnosti může být např.
právo průchodu přes sloužící pozemek, nebo právo pří-
stupu k prameni, uhelnému dolu, pískovišti nebo k lesu.
Městské služebnosti se vážou spíše k budovám nežli k po-
zemkům (tyto budovy ovšem nemusí být ve městě, jak
by naznačoval název). Příkladem může být právo pod-
pírání, právo výhledu, právo odvodu kanalizace a pod.

Služebnosti se třídí rovněž na *pozitivní a negativní*. Pozitivní služebnost zavazuje vlastníka sloužícího majetku, aby dovolil nebo aby strpěl nějakou činnost jiného subjektu na svém majetku. Negativní služebnost nezavazuje vlastníka sloužícího majetku, aby dovolil jinému subjektu nějakou činnost na jeho majetku, pouze ho omezuje v takovém užívání jeho majetku, které by škodilo služebnosti náležící oprávněnému (dominantnímu) majetku. Rowe v. Nally, 81 Md. 367, 32 A. 198.

Involuntary servitude. Nedobrovolná služebnost. Viz samostatné heslo.

Servitus. Lat. V římském právu otroctví. Poddanství. Instítut faktické nesvobody svobodného občana, např. z titulu zadlužení. Rovněž služebnost, povinnost.

Servitus actus. Služebnost, neboli právo procházet nebo projíždět přes pozemek jiného. Druh průchodního práva.

Servitus altius non tollendi. Služebnost (zákaz) stavět výše. Právo, které se váže na dům, podle něhož může majitel domu zabránit sousedovi, aby stavěl svůj dům do větší výše.

Servitus aquae ducendae. Služebnost vést vodu. Právo vést vodu na vlastní pozemek přes pozemek jiného.

Servitus aquae educendae. Povinnost odvádět vodu neboli právo odvádět vodu přes cizí pozemek.

Servitus aquae hauriendae. Služebnost neboli právo čerpat vodu ze studny nebo pramene jiného.

Servitus fumi immittendi. Služebnost neboli právo odvádět kouř nebo páru přes komín nebo přes pozemek souseda.

Servitus itineris. Služebnost neboli výsada procházet, projíždět, nebo se dát přenášet přes pozemek jiného.

Servitus luminum. Služebnost světla. Právo dělat nebo mít okna a další otvory ve zdi, která patří jinému nebo ve společné zdi, s cílem získat světlo pro vlastní budovu.

Servitus ne luminibus officiatur. Zákaz bránit přístupu světla. Právo na to, aby otvorům nebo oknům vlastní budovy nepřekážela budova jiného.

Servitus ne prospectus offendatur. Zákaz bránění ve výhledu, např. nezastavovat výhled z domu.

Servitus oneris ferendi. Služebnost neboli povinnost nést zatížení. Právo postavit stavbu na budově, zdi nebo sloupech souseda.

Servitus pascendi. Služebnost pastvy. Právo pást dobytek na pozemku jiného, jinak též „*jus pascendi*“.

Servitus pecoris ad aquam adpulsam. Právo hnát vlastní dobytek k vodě přes pozemek jiného.

Servitus praedii rustici. Venkovská služebnost.

Servitus praedii urbani. Městská služebnost.

Servitus praediorum. Venkovská služebnost. Břemeno nebo zatížení venkovského majetku ke prospěchu jiného.

Servitus projiciendi. Právo přečínání. Právo postavit budovu, která bude přečínat, nebo vrhat stín na volné prostranství jiného.

Servitus prospectus. Právo výhledu. Může jít buď o povinnost poskytnout volný výhled na sousední pozemek nebo o zákaz bránění sousedovi ve výhledu na vlastní pozemek.

Servitus stillicidii. Okapová služebnost. Právo využívat sousedův okap nebo pozemek k odvodu dešťové vody.

Servitus tigni immittendi. Právo vkládat trámy do sousedovy zdi.

Servitus viae. Průchodní právo. Právo procházet nebo projíždět přes pozemek jiného.

Servus. Lat. V římském a starém anglickém právu „otrok“. Nevolník.

Sess. V anglickém právu daň, dávka nebo výměr.

Sessio. Lat. Ve starém anglickém právu zasedání. *Sessio parliamenti* — zasedání parlamentu.

Session. Zasedání soudu, parlamentu, rady, výboru atd., na němž projednává své záležitosti. Tudíž i „den“ (např. burzovní den), v němž se orgán sešel a zasedal nebo celé období od momentu, kdy se shromáždil až do ukončení schůze nebo zasedání bez určení jeho pokračování. Den nebo několik dnů, během nichž zasedá soud, zákonodárny sbor atd. V přísném slova smyslu není termín „session“ v kontextu soudu synonymní s pojmem „term“. Zasedání (session) je doba, během níž soud skutečně zasedá a pracuje a končí se každý den odchodem ze zasedací síně. Pojmy „term“ nebo „sitting“ znamenají v současné anglické soudní praxi období stanovené zákonem, které trvá mnoho dnů i týdnů, během nichž může soud zasedat každý den. Tento rozdíl se ne vždy respektuje a oba termíny se zaměňují. *Viz také* Extra session; Extraordinary session; Lame duck session; Term.

Biennial session. *Viz* samostatné heslo.

Joint session. Společná schůze. Společné zasedání obou komor parlamentu, během něhož zasedají a projednávají věci jako jeden orgán.

Quarter session. *Viz* Quarter session courts.

Regular session. Řádná schůze, na rozdíl od mimořádné nebo speciální schůze či zasedání.

Session laws. Název souboru zákonů, které přijímá zákonodárny sbor státu na svém každoročním zasedání nebo na zasedání, které se koná jednou za dva roky. Nazývají se tak proto, aby se odlišily od „compiled laws“ a „revised statutes“ (v.t.). Publikované zákony státu, které byly přijaty na jedné schůzi zákonodárneho shromáždění. Publikují se periodicky a jednotlivě během celé schůze, která může trvat více dnů, a na konci schůze se svážou do jedné sbírky v pořadí, jak byly přijaty. Tato sbírka zákonů z jedné schůze se pak začlení do anotované nebo neanotované sbírky zákonů státu.

Set aside. Zrušit, anulovat nebo revokovat rozsudek, zákon a pod.

Setback. Odstup od stavební čáry. Vzdálenost od hranice pozemku nebo od stavby, v níž je zakázáno stavět. Tuto vzdálenost obvykle stanovují místní vyhlášky nebo stavební zákony. Ustanovení ve vyhlášce o územním plánování, které upravuje vzdálenost mezi hranicí parcely do místa, kde lze opět stavět.

Set down. Zapsat. Zapsat kauzu k soudnímu projednávání v určitém termínu znamená zaznamenat její název do pracovního kalendáře, seznamu nebo do složky případů, které se budou v daném termínu projednávat.

Seti. V horním právu se tento termín používá ve významu „pronájmu“.

Set of exchange. Sada směnek. V obchodním právu se zahraniční směnky obvykle vystavují ve dvou i ve třech exemplářích, kterým se říká „first of exchange“, „second of exchange“ atd. a společně pak tvoří „sadu směnek“. Když je kterákoli z nich proplacena, ostatní ztrácejí platnost.

Set-off. Protinárok. Protinárok, který vznesе žalovaná strana proti žalující straně, a který se netýká žalobního důvodu v dané kauze. Protižaloba, kterou použije žalovaná strana, aby se tak zbavila nároků druhé strany, nebo aby je snížila. Edmonds v. Stratton, Mo. App. 457 S.W.2d 228, 232. Nárok, který vznesе žalovaná strana proti žalobci, pomocí něhož se snaží vymazat nebo snížit částku, kterou dluží žalobci. Pojem pochází z ekvity, v moderní podobě byl „set-off“ nahrazen pojmem „counterclaim“. Fed. prav. civ. říz 13. (Fed. R. Civil. P.). Ekvitní právo na vyrovnání vzájemných dluhů neboli protipohledávek, které běžně využívaly banky při čerpání z běžných a dalších vkladových účtů svých klientů a vyrovnávaly tak své pohledávky vůči klientům. Rozdíl mezi „set-off“ a „recoupment“ *viz* Recoupment. *Viz také* Counterclaim; Offset.

Set out. Vyložit, vysvětlit. Vyjmenovat fakta nebo okolnosti. Tvrdit, popsat.

Settle. Slovo s mnoha významy v různých kontextech. Může tedy znamenat: domluvit, dojednat, schválit, vyřešit, vysvětlit, likvidovat (spor, dluh), dosáhnout dohody, stanovit, určit, vyjasnit, umístit, upravit. Strany si vyrovnávají účty (settle accounts), když projdou jednotlivé položky a dohodnou se, kdo komu kolik dluží. Když dlužná strana svůj dluh zaplatí, říká se rovněž, že se „vyrovнала“. Podle Jednotného obchodního zákoníku (Uniform Commercial Code) § 4–104(j) znamená sloveso „settle“ platit v hotovosti. Vyrovnání může být dočasné nebo konečné. *Viz také* Adjust; Liquidate; Settlement.

Settled estate. *Viz* Estate.

Settle up. Vypořádat. Spíše hovorový než právnícký termín, který se používá v situacích, kdy se inkasuje, likviduje nebo prodává majetek po zemřelé osobě nebo zbankrotované či nesolventní korporaci. Zahrnuje shromáždění majetku, vyplacení dluhů a poplatků a předání zůstatku oprávněným osobám.

Settlement. Vypořádání. Vypořádání obchodů nebo vyřízení problémů, dluhů, urovnání těžkostí, vyrovnání rozdílů, vyřízení dohodou, likvidace (dluhu nebo sporu). Sowers v. Robertson, 144 Kan. 273, 58 P.2d 1105, 1107. Platba nebo uspokojení dluhu. Ledbetter v. Hall, 191 Ark. 791, 87 S.W.2d 996, 999. V právnícké mluvě znamená urovnání sporných otázek mezi stranami, vyrovnání účtů, dosažení dohody. Ezmilian v. Otto, 139 Cal. App. 486, 34 P.2d 774, 778. Definitivně vyřešit, připravit k definitivnímu vyřízení. Wager v. Burlington Elevators, Inc., 116 N. J. Super. 390, 282 A.2d 437, 441. Dohoda o ukončení právního sporu nebo o odstoupení od něho. Gorman v. Holte, 2 Dist., 164 C. A. 3d 984, 211 Cal. Rptr. 34, 37. Uzavření transakce s nemovitostí, např. nákup a prodej nemovitostí, pronájem nebo poskytnutí hypotekárního úvěru. *Viz také* Closing. *Viz rovněž* Adjust; Closing; Liquidate; Mary Carter agreement; Out-of-court settlement; Settle.

Smluvní právo. Vyrovnání neboli likvidace vzájemných účtů. Rovněž plně a definitivní splacení dluhu.

Equity of settlement. Ekvitní právo manželky, kterou manžel připravil o její spravedlivý díl majetku, na vypla-

cení jejího podílu. Podobné právo, které lze přímo vynucovat na manželovi, dnes uznávají ekvitní soudy. Říká se mu rovněž „wife's equity“.

Dědické právo. Vypořádání dědictví spočívá v tom, že vykonavatel vyplatí z pozůstalosti všechny dluhy a dědické daně a rozdělí příslušné dědické podíly dědicům. „Vypořádání“ v kontextu dědictví zahrnuje správu, rozdělení a uzavření účtů. Jednotný dědický zákoník (Uniform Probate Code) § 1–201. *Viz také* Final settlement, *niže*.

Family settlement. *Viz* samostatné heslo.

Final settlement. Definitivní (konečné) vypořádání. V kontextu správy pozůstalosti se toto slovní spojení chápe jako celý proces od rozhodnutí soudy, který schválně uzavěru pozůstalosti až po uvolnění vykonavatele nebo správce z jeho svěřeneckých povinností.

Structured settlement. Odstupňovaná úhrada. Způsob vyplácení náhrady škody, při němž se žalovaná strana zaváže provádět pravidelné platby poškozené žalující straně po zbytek jejího života. Obvykle se usku-teční jednorázová větší platba a poté pravidelné roční platby s anuitou.

Voluntary settlement. Dobrovolná likvidace. Majetkové vypořádání ve prospěch manželky či jiného beneficenta, které se provede nezištně nebo bez protihodnoty.

Settlement date. Termín likvidace. V obchodování s akciemi jde o termín, v němž musí být zlikvidována objednávka, tj. kupující musí za akcie zaplatit v hotovosti a prodávající musí dodat akcie.

Settlement option. Možnost vypořádání. V smlouvě o životním pojištění jde o ustanovení, které dává možnost vyplatit pojistnou částku najednou nebo v pravidelných splátkách a pod.

Settlement statement. Výkaz o vypořádání. Výkaz, který zpracuje půjčovatel, v němž podrobně rozvede náklady nabyté při prodeji nemovitosti. Výkaz musí odpovídat Zákonu o způsobu vypořádání nemovitosti. *Viz také* Closing Statement; RESPA.

Settler. Osídlenec, osadník, kolonista a pod. Osoba, která obsadila pozemek a bydlí na něm a získala tím přednostní právo.

Settlor. Zakladatel, původce svěřeneckého vztahu. Osoba, která nechá připsat jinému část svého majetku. Restatement, Second, Torts, § 3(1). Osoba, která poskytuje nějakou hodnotu na založení svěřeneckého trustu, i když formálně takový trust zakládá jiná osoba. Lehman v. Commissioner of Internal Revenue, C.C.A.2, 109 F.2d 99, 100. *Viz také* Donor; Grantor.

Set up. Předkládat nebo tvrdit něco, na co se lze spolehnout, a co se považuje za dostatečné. Postavit na něm obhajobu, zdůvodnění nebo vysvětlení. Navrhnout nebo podat něco jako argument.

Seventeenth Amendment. Sedmnáctý dodatek. Dodatek k Ústavě USA z r. 1913, který změnil způsob volby federálních senátorů. Do té doby volily senátory zákonodárne sbory jednotlivých států avšak po přijetí 17. Dodatku jsou voleni přímo voliči. Současně umožňuje guvernérovi státu dočasně jmenovat senátora na uvolněné místo až do nových voleb.

Seventh Amendment. Sedmý dodatek. Při žalobách common law, kde sporná částka převyšuje 20 dolarů,

bude právo na soud zachováno, a žádný případ rozhodnutý porotou nesmí být přezkoumán jiným soudem Spojených států jinak, než podle norem common law. Toto ústavní právo na porotní soud zachovávají i Fed. prav. civ. říz. (Fed. R. Civil P.) 38. *Viz také* Trial (Trial by jury).

Seven years' absence. Sedmiletá nepřítomnost. Když je osoba nepřítomna nejméně sedm let, a její pobyt není znám, považují ji zákony většiny států za mrtvou.

Sever. Dělit, rozdělovat. Trhat, oddělovat, zejména násilně, např. oddělit hlavu od těla. Rozdělit celek na části. Roztrhnout, zpřetrhat. V soudní praxi ve významu trvat na tvrzení, které je jiné než tvrzení dalších spoluobviněných. Rozdělit případ s několika obžalovanými na samostatné kauzy.

Relief from prejudicial joinder. Opravný prostředek proti škodlivému sloučení žalob. Jestliže se zdá, že obviněný nebo stát budou poškozeni sloučením jednotlivých provinění do jedné obžaloby, může soud poskytnout možnost volby konat oddělené soudní přelíčení o každém bodu obžaloby zvlášť, nebo možnost rozdělit do jednotlivých soudních kauz obžalované, nebo poskytnout jiný opravný prostředek, který žádá spravedlnost. Při rozhodování o návrhu obviněného na rozdělení může soud nařídít státnímu žalobci, aby předložil soudu k přezkoumání *in camera* veškeré výpovědi nebo doznání obžalovaného, které stát hodlá předložit u přelíčení jako důkaz. Fed. prav. trest. říz. 14 (Fed. R. Criminal P.).

Severability clause. Klauzule o oddělitelnosti. *Viz* Saving clause; Severable statute.

Severability doctrine. Doktrína oddělitelnosti. Jestliže se žalovaný závazek týká nezákonné transakce, která není nezákonná sama o sobě, uplatní se „doktrína oddělitelnosti“, přičemž nelze odmítnout kompenzaci, jestliže je žalovaný závazek jen vedlejším ve vztahu k nezákonné transakci. *Sherwood & Roberts—Yakima, Inc. v. Cohan, 2 Wash. App. 703, 469 P.2d 574, 578, 582.*

Severable. Oddělitelný, rozpojitelý, rozdělitelný. Připouštějící oddělení nebo separaci. Odpojitelý od dalších věcí, s nimiž je spojen, a přitom zachovávající si samostatnou existenci. Například rozdělitelný zákon je takový, který platí, přesto, že část z něho byla soudem prohlášena za neplatnou. Zákony běžně obsahují klauzule o oddělitelnosti.

Severable contract. Rozpojitelá smlouva. Smlouva, která obsahuje nejméně dva závazky, které lze plnit samostatně a tak, že nesplnění jednoho závazku nepůsobuje zákonitě porušení celé dohody. Smlouva, která je svou povahou a charakterem rozdělitelná, pokud jde o záležitosti, kterých se týká, protože tyto předměty smlouvy nejsou závislé jeden na druhém. *Gross v. Maytex Knitting Mills of Cal., 116 C.A.2d 705, 254 P.2d 163, 167. Viz* Separability clause. Když je smlouva rozdělitelná, může soud shledat její porušení jen v jedné její části a osvobodit neplnící stranu z odpovědnosti za škody nebo za porušení celého kontraktu. *Viz* např. Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 2-612. *Viz také* Installment contract.

Severable statute. Rozdělitelný zákon. Zákon, jehož část byla shledána neplatnou, avšak zbývající část zůstává v platnosti a lze ji vynutit bez ohledu na zrušenou část. *Viz* Saving clause; Separability clause.

Severall. Několik, přesněji řečeno více než dva, často ovšem ve smyslu více než jeden. *First Nat. Trust & Savings Bank of San Diego v. Industrial Accident Commission, 213 Cal. 322, 2 P.2d 347, 351.* Jednotlivý, individuální. *Nashville, C. & St. L. Ry. v. Marshall County, 161 Tenn. 236, 30 S.W.2d 268.* Samostatný, nezávislý. V tomto významu je opakem „joint“ (společný). Rovněž exkluzivní, individuální a v tomto případě je jeho protikladem „common“ (společný).

Severall actions. Oddělené žaloby. Oddělené žaloby jsou takové, když se podá oddělená a odlišná žaloba proti každé z několika obžalovaných osob, které odpovídají za stejnou věc. Jestliže se obžalování zahrnou do jedné obžaloby, říká se tomu „společná žaloba“ (joint action).

Severall inheritance. Rozdělená pozůstalost. Pozůstalost, která přechází jednotlivě na dvě osoby.

Severall liability. Samostatné ručení. Odpovědnost, která je samostatná a odlišná do té míry, že ji lze vynutit samostatnou žalobou, aniž by se musela slučovat s jinými. Nastává, když se každá strana specificky zaváže, že je samostatně vázána, např. použitím formulace „každý z nás přijímá tento závazek samostatně, nikoli společně“.

Severally. Separátně, jednotlivě, samostatně. Slovní spojení *severally liable* znamená, že každá ze stran ručí samostatně.

Severalty. Výlučné vlastnictví movitého či nemovitého majetku. *Estate in severalty* znamená, že se jedná o majetek, který je ve výlučném vlastnictví dané osoby, aniž by se na tomto vlastnictví podílela jiná osoba. 2 Bl. Comm. 179.

Severalty, estate in. Majetek ve výlučném vlastnictví. Majetek, který je ve výlučném vlastnictví majitele, aniž by se na tomto vlastnictví podílela jiná osoba. 2 Bl. Comm. 179.

Severance. Oddělení, rozdělení, odluka práv. Např. nárok lze rozdělit a vymáhat separátně. Fed. prav. civ. řízení 21 (Fed. R. Civil P.). Rozdělení případů takovým způsobem, že je lze posuzovat samostatně. Rozdělení práv (nebo nároků či žalob) rozdělí soudní spor na několik nezávislých kauz, z nichž každá končí samostatným, definitivním a vynutitelným rozsudkem. *Kansas University Endowment Ass'n v. King, 162 Tex. 599, 350 S.W.2d 11, 19. Viz také* Severance of actions or claims.

Severance damages. Rozdělení náhrady škod. Když došlo jen k částečnému zcizení pozemku, spočívá podstata rozdělení náhrady škody ve ztrátě hodnoty zbývající části pozemku z důvodu jeho vztahu k celku před zcizením. *U.S. v. 105.40 Acres of Land, More or Less in Porter County, State of Indiana, C. A. Ind., 471 F.2d 207, 211.* Jestliže je zcizena jen část pozemku, zahrnuje náhrada škody vlastníkově celou hodnotu, která vyplývá ze vztahu mezi zcizenou částí a celým pozemkem. Tomu se říká rozdělení náhrady škod. *U.S. v. 26.81 Acres of Land, More or Less, in Benton County, Ark., D. C. Ark. 244 F. Supp 831, 839.*

Severance of actions or claims. Rozdělení žaloby nebo nároků. Soudní žaloba, v níž se oddělí nároky jednotlivých stran, a která umožňuje podání samostatných žalob. Fed. prav. civ. říz. 21 (Fed. R. Civil P.). Rozdělení práv (nebo nároků či žalob) rozdělí soudní spor na několik nezávislých kauz, z nichž každá končí samo-

statným, definitivním a vynutitelným rozsudkem. *Kansas University Endowment Ass'n v. King, 162 Tex. 599, 350 S.W.2d 11, 19. Viz také* Severance. *Srovnej* Bifurcated trial; Separate trial.

Severance pay. Odchodné, odstupné. Zvláštní odměna, kterou dává zaměstnavatel zaměstnanci kromě mzdy při ukončení pracovního poměru. Představuje formu kompenzace za ukončení zaměstnaneckého vztahu z jiných důvodů, než je protiprávní jednání zaměstnance. Jeho cílem je především zmírnit následné ekonomické potřeby a nahradit zaměstnanci jisté ztráty spojené s propuštěním. *Mace v. Condé Nast. Publications, Inc., 155 Conn. 680, 237 A.2d 360, 361.* Vyplácí se, když k ukončení pracovního poměru nedochází z viny zaměstnance a počítají s ním i odborářské smlouvy. *Viz také* Golden parachute.

Severance tax. Těžební daň. Daň z vytěžených nerostných látek a dřeva v době, kdy jsou „odděleny“ od země. Považuje se za formu majetkového zdanění. Daň za právo těžít, kterou platí majitel přírodních zdrojů v době, kdy se vytěží. *United Gas Pipe Line Co. v. Whitman, La. App., 390 So.2d 913, 918.*

Severe. Přísný, těžký, tvrdý, násilný, bolestný, ostrý, extrémní, mučivý, nepružný, těžko snesitelný. *Traders & General Ins. Co. v. Crouch, Tex. Civ. App., 113 S.W.2d 650, 652.*

Seward or seaward. Strážce moře. Osoba, která střeží pobřeží; *custos maris.*

Sex. Pohlaví. Souhrn charakteristických zvláštností ve stavbě a funkci, kterými se odlišují mužský a ženský organismus.

Sexual abuse. Pohlavní zneužívání. Nezákonné sexuální činy na nezletilých osobách ze strany rodiče, opatrovníka, příbuzné osoby atd.

Sexual harassment. Sexuální obtěžování. Jako součást diskriminace v zaměstnání se projevuje v sexuálních návrzích, v žádostech o sexuální přízeň a dalším verbálním či fyzickým jednáním sexuální povahy, které zakazuje federální zákon (hlava VII Zákona o občanských právech — Civil Rights Act — z r. 1964) a státní zákony.

S.F.S. Zkratka, která se používala v římském právu pro „*sine fraude sua*“ (bez podvodu z jeho strany).

Shack. Ve starém anglickém právu zatoulání dobytka z pozemku jeho vlastníka na jiný neohrazený pozemek. Smíchání dobytka.

Shakedown. Vydírání. Vydírání peněz pod hrozbou tělesné újmy, nebo, jak je tomu v případě policisty, pod hrozbou zatčení. *Viz také* Blackmail; Extortion.

Shall. V zákonech, smlouvách a pod. má toto pomocné sloveso imperativní a mandatorní význam. V běžné řeči obsahuje toto slovo prvek rozkazu nebo zákazu, jehož synonymem je „must“, což znamená, že neposkytuje volnost rozhodování. *People v. Municipal Court for Los Angeles Judicial Dist., 149 C. A. 3d 951, 197 Cal. Rptr. 204, 206.* Má jednoznačný význam, který vylučuje svobodu rozhodování a jeho účinek spočívá v uložení povinnosti, kterou lze vynutit, zvláště když je to ve veřejném zájmu. *People v. O'Rourke, 124 Cal. App. 752, 13 P.2d 989, 992.* Někdy je lze vykládat jako povolující pomocné sloveso (synonymní s „may“), zvláště tam, kde se realizuje záměr zákonodárce a tam, kde by jeho jiný výklad poškozoval soukromá nebo veřejná práva. Wis-

dom v. Board of Sup'rs of Polk County, 236 Iowa 669, 19 N.W.2d 602, 607, 608.

Sham. Falešný, hraný, předstíraný, fingovaný. Předstíraná transakce se pro účely danění ignoruje. *Viz rovněž* Dummy.

Sham pleading. Neoprávněná žaloba. Podání, které je svou podstatou klamné, o němž se ví, že je nepravdivé. *Pentecostal Holiness Church, Inc. v. Mauney, Fla. App., 270 So.2d 762, 769.* Proti klamné žalobě lze podat námitku (Fed. prav. civ. říz. 12(f) — Fed. R. Civil P.), třebaže je z formálního hlediska bezvadná, avšak věcně je nepravdivá a nepodává se v dobré víře. *Scott v. Meek, 228 S.C. 29, 88 S.E.2d 768, 769.* Žaloba je neoprávněná jen tehdy, když je natolik nepravdivá, že nevyvolává důvěru. *Fontana v. Town of Hempstead, 219 N.Y.S.2d 383, 384.* Žalobu lze napadnout jako neoprávněnou, jestliže obsahuje na první pohled falešné tvrzení. *Kashmir Corp. v. Nelson, 37 Or. App. 887, 588 P.2d 133, 136.*

Shanghaiing sailors. Opíjení, či jiné nedobrovolné nucení osob k tomu, aby se staly námořníky, s cílem získat odměnu. Podle federálního zákona jde o nucení či lákání osoby silou, hrozbou nebo předkládáním vědomě nepravdivých informací, nebo osoby, která je ve stavu opojení nebo pod vlivem drog, aby tato osoba šla na palubu plavidla, nebo aby souhlasila s tím, že tak učiní, a tam pracovala, přičemž toto plavidlo slouží k přepravě zboží v zahraničním či meziamerickém obchodě na otevřeném moři nebo na jiných splavných vodách USA, nebo zadržení osoby na palubě plavidla, nebo vědomě napomáhat či navádět k takovému věcem. 18 U.S.C.A. § 2194.

Share. v. Sdílet, užívat s jinými, mít část něčeho.

Share. n. Podíl, akcie. Část věci, která je ve společném vlastnictví více lidí. Akcie, která je dokladem o spoluvlastnictví korporace. „Share“ znamená jednotku majetkových práv korporace. Novelizovaný Modelový Zákon o akciových společnostech (Rev. Model Bus. Corp. Act.), § 1.40. *Viz také* Distributive share; Share of corporate stock; Stock.

Share and share alike. Stejně podíly. Toto slovní spojení označuje dělení per capita, ovšem lze je použít i na dělení podle skupin. *Viz* Per capita.

Share certificate. Akciový certifikát. Potvrzení o vlastnictví podílu. Doklad, který potvrzuje, že jmenovaná osoba má nárok na jistý počet podílů (akcií) a je nezvratným důkazem o jejím vlastnickém titulu. Listina, která dokládá účast v hlasovacím trustu akcií korporace.

Sharecropper. Pachtýř. Druh nájemce, který bydlí a pracuje na pozemku jiného. Jeho odměnou je část úrody po odečtení záloh na osivo, stravu, nářadí a pod.

Sharecropping. Druh zemědělské dohody, při níž majitel pozemku pronajme půdu i se všemi nemovitostmi pachtýři, který na oplátku odvádí majiteli procentuální část úrody jako pachtovné.

Shareholder. Akcionář, podílník. *Viz* Stockholder (Shareholder).

Share of corporate stock. Podíl na akciích korporace. Jednotka, která představuje část majetkových práv korporace. Nov. Mod. Zákon o akciových spol. (Rev. Model Bus. Corp. Act) § 1.40. Poměrný podíl na majetku aktivní korporace a na aktivech zaniknuté korporace, jakož i doklad o právu akcionáře na poměrný podíl na jmění

akciové společnosti po jejím zániku. Department of Treasury of Indiana v. Crowder, 214 Ind. 252, 15 N.E.2d 89, 91. Viz Share certificate; Stock.

Share split. Dělení akcií. Viz Stock (Stock split).

Share-warrant to bearer. Opční právo na doručitele. Potvrzení, které vydává akciová společnost, v němž se uvádí, že jeho držitel má nárok na jistý počet splacených akcií nebo podílů. Může obsahovat i dividendové kupony. Doručení potvrzení má stejný účinek jako převod akcií.

Shark repellent. Odpuzovadlo žraloků. Slangový výraz pro opatření, které přijme korporace s cílem odradit nežádoucí pokusy o její nákup. Viz také Poison pill; White knight.

Sharp. Energický. Když je některý článek smlouvy o hypotéce, nebo o jiné záruce nebo když je celý dokument označen jako „sharp“, znamená to, že věřitel má právo přijmout bezodkladná a energická nápravná opatření, jestliže dojde k neplnění plateb či k porušení jiných podmínek.

Shave. Oholit, oškubat. Používá se někdy k pojmenování činnosti, při níž se získává cizí majetek vydíráním nebo hrozbami. Jinak též nakupování směnec a dalších cenných papírů se slevou. Když se tedy řekne, že někdo „používá peněz k oholení“, neznamená to samo o sobě urážku.

Shelf registration. Registrace do zásoby. Postup, při němž společnost registruje u Komise pro burzy a cenné papíry (SEC) všechny své dluhové a kmenové akcie, které plánuje prodávat v několika příštích letech. Společnost pak může tyto akcie prodávat, když se jí to hodí (např. když je příznivý trh), aniž by ztrácela čas s registrací. Viz SEC Rule 415.

Shelley's Case, Rule in. Pravidlo z kauzy Shelley. „Když osoba získá ničím neomezené vlastnické právo na majetek na základě převodní listiny, ze závěti, ze zákona, z ekvity, nebo na základě jiné písemnosti, a tato listina obsahuje omezující podmínku budoucí držby jejich dědiců, která koliduje s jiným majetkovým nárokem stejné kvality jeho dědiců, opravňuje toto omezení tuto osobu k celému dědictví“. In re Thorne's Estate, 344 Pa. 503, 25 A.2d 811, 819. Starodávnou doktrínu feudálního práva uvádí pod názvem „Pravidlo z kauzy Shelley“ lord Coke ve své sbírce 1 Coke, 93b (23 Eliz. in C. B.) Toto pravidlo nevzniklo z uvedeného případu, avšak bylo v něm formulováno a zdůvodněno jako právní zásada. Převzalo ji i common law v USA, i když od té doby již byla ve většině států zrušena.

Shelter. Přístřeší, domov. V zákonech, které upravují poskytování stravy, oblečení a přístřeší dětem, označuje tento pojem domov v náležitém prostředí, jakož i ochranu před nepřízní počasí.

Sheriff. Šerif. Volená úřední osoba, která odpovídá za provádění zákonů a za řízení svého úřadu. Durell v. Franklin County Com'rs, Me., 532 A.2d 146, 147. Nejvyšší výkonný a administrativní činitel okresu volený v přímých volbách. K jeho hlavním povinnostem patří pomoc trestním a civilním soudům, např. při doručování obsílek, svolávání poroty, vykonávání rozsudků, organizování soudních dražeb a pod. Je současně vrchním udržovatelem pořádku v rámci svého území. V zákonech může tento pojem zahrnovat i zástupce šerifa. Ve většině států odpovídá i za okresní šatlavu. Viz také Constable; Marshal.

Deputy sheriff. Zástupce šerifa. Viz Deputy; Under-sheriff.

Sheriff's deed. Dokument potvrzující vlastnická práva na majetek, zakoupený na tzv. šerifské aukci (tj. dražbě, na níž šerif prodává majetek osoby odsouzené k zaplacení určité částky, když tato osoba není schopna zaplatit jinak). Listina, která se vydává na šerifských aukcích při prodeji zabavené hypotéky. Odevzdáním této listiny začíná běh lhůta, během níž lze vykoupit prodaný majetek.

Sheriff's sale. Šerifská aukce. Dražba nebo aukce, kterou koná šerif či jiný soudní úředník, s cílem vykonat soudní příkaz exekuce čili zabavení. Prodávají se např. zabavené věci, retenční práva a nevykoupené hypotéky. Viz také Judicial sale.

Sherman Antitrust Act. Shermanův protimonopolní zákon. Tento zákon (15 U.S.C.A. §§ 1–7) zakazuje nepřiměřené ovlivňování běžného a obvyklého, volně konkurenčního stanovování cen na veřejných trzích v mezistátním obchodě pomocí smluv a domluv. Viz také Clayton Act; Monopoly; Price-fixing; Restraint of trade; Robinson-Patman Act; Rule (Rule of reason).

Shield laws. Zákony, které poskytují žurnalistům výsadu nezveřejňovat ani v soudním řízení důvěrné informace nebo jejich zdroje, které získali z titulu svého povolání. Tyto zákony platí ve většině států. N. Y. McKinney's Civil Rights Law § 79–h. Zákony, které omezují nebo zakazují použití důkazů kvůli respektování důstojnosti obětí znásilnění a dalších sexuálních zločinů. Srovnej Fed. prav. důk. řízení 412 (Fed. R. Evid.).

Shifting. Přemístování, střídání, substituční přechod z jedné osoby na druhou.

Shifting clause. Klausule o převodu majetku. Při majetkovém vypořádání v common law se jednalo o klausuli, v níž se stanovil jiný způsob převodu, než který byl původně předepsán.

Shifting income. Převádět příjem. Taktika, kterou používají daňoví poplatníci s vysokým základem, když přenášejí své příjmy na své děti a další osoby s nízkým základem daně. K dosažení tohoto cíle se používaly krátkodobé neboli Cliffordovy trusty, dary nezletilým a pod. Převod příjmů byl značně omezen po přijetí Zákona o daňové reformě v r. 1986. Nevydělaný příjem dětí do 14 let převyšující stanovené minimum se například zdaňuje nejvyšší sazbou jejich rodičů. Pravidla Cliffordových trustů se rovněž změnila a výnosy z aktiv vložených do trustu po březnu 1986 se zdaňují sazbou vkladatele.

Shifting risk. Riziko změny. V pojišťovnictví jde o riziko, které vzniká pojištěním zásob zboží, které se skladuje před prodejem, nebo které se při prodeji může měnit co do jednotlivých položek. Pojištění je podmíněno tak, že kryje zásoby zboží po celou dobu a nemají na ně vliv změny ve složení zboží.

Shifting severalty. Viz Severalty.

Shifting stock of merchandise. Změna zásob zboží. Zásoba zboží, které podléhá průběžným změnám při běžném obchodování a dalších transakcích.

Shifting the burden of proof. Přechod důkazního břemena. Přenášení břemena dokazování z jedné strany na druhou, např. když strana, která původně nesla břemeno dokazování, předloží předběžný *prima facie* důkaz a je pak na druhé straně, aby jej vyvrátila protidůkazem. Viz Burden of proof.

Shifting use. Přechod užívacího práva. Viz Use.

Shilling. Návnada, volavka. Slangový výraz pro činnost, při níž osoba předstírá, že je bezelstným divákem, přitom však pomáhá pachatelům jako návnada.

Shinney. Podomácku vyráběná whisky či jiná lihovina.

Shin-plaster. Hadr. Zastaralé žertovné pojmenování bankovky, která ztratila značnou část své hodnoty. Rovněž papírové bankovky v hodnotě menší než jeden dolar.

Ship. v. Nakládat na loď, zasílat lodí, nalodit se. Harrison v. Fortlage, 161 U.S. 57, 16 S. Ct. 488, 490, 40 L. Ed. 616. Umístit na palubu plavidla zboží, které se pak bude přepravovat na riziko kupujícího nebo příjemce. V širším významu dopravovat, dodávat veřejnému nebo soukromému přepravci, odesílat, expedovat. Zasílat dohodnutým dopravním prostředkem. Synonymem v tomto smyslu je „carry“, „convey“ a „transport“. Převážet z jednoho místa na druhé. Chicago, R. I. & P. Ry. Co. v. Petroleum Refining Co., D. C. Ky., 39 F.2d 629, 630. Viz také Send; Shipment; Shipping.

Ship. n. Loď. Jakékoli plavidlo.

General ship. Společná loď. „Společná“ loď je na rozdíl od „čartrované“ lodi taková, která není pronajmuta jedné osobě, ale majitel ji nabídne k přepravě zboží každému, kdo má zájem. Jindy se tak říká lodi, která je sice čartrovaná pro jednoho přepravce, ale ten ji dále nabídne i dalším přepravním společenstvem. Loď, kterou použije majitel nebo nájemce na určitou cestu a pronajme se dalším přepravcem k přepravě jejich zboží do cíle určení. Alexander Eccles & Co. v. Strachan Shipping Co., D. C. Ga., 21 F.2d 653, 655.

Ship broker. Lodní agent. Zprostředkovatel obchodních transakcí mezi majiteli lodí a přepravci.

Ship-master. Kapitán obchodní lodi, kterého jmenuje a řídí majitel lodi. Kapitál má na lodi všeobecnou velitelskou pravomoc a svým oprávněným počínáním zavazuje majitele.

Ship's husband. Ve starém námořním právu zplnomocněný správce lodi. Osoba, kterou jmenovalo několik společných vlastníků lodí (obvykle to byl jeden z nich), a která měla spravovat loď ve společném zájmu. Obecně se chápe jako generální zástupce majitelů, pokud jde o záležitosti lodě v jejím domácím přístavu.

Ship's papers. Lodní dokumenty. Doklady, které s sebou musí vozit loď na cestě, aby mohla prokázat svůj původ, charakter a cílové určení nákladu a dodržení plavebních zákonů. Existují dva druhy lodních papírů: Dokumenty, které vyžadují zákony jednotlivých zemí, jako je potvrzení o registraci, licence, smlouva o pronájmu, konosamenty, zdravotní průkaz a pod. Mezinárodní právo od neutrálních lodí vyžaduje dokumenty, které by potvrzovaly její neutrální charakter, např. lodní pas, námořní list, doklady o vlastnictví, seznam posádky, smlouvu o nájmu, konosamenty a faktury, lodní deník a zdravotní průkaz.

Shipment. Zásilka, expedice. Odeslání, dodávka. Dodávka zboží přepravci, který vystaví konosament. Přeprava zboží. Pennsylvania R. Co. c. Carolina Portland Cement Co., C.C.A.S.C., 16 F.2d 760, 761. Rovněž zboží, které se přepravuje – zásilka. Pennsylvania R. Co. c. Carolina Portland Cement Co., C.C.A.S.C., 16 F.2d 760, 761. Viz rovněž Ship; Shipping.

Shipment contract. Expediční smlouva. Dohoda o prodeji zboží, podle níž nese prodávající jen náklady a riziko do místa a momentu předání zboží přepravní společností. Prodejní smlouva, v níž se nemluví o dodacím termínu, se považuje za expediční smlouvu. Viz Jedn. obch. zák. (U.C.C.) §§ 2–319, 2–504, 2–509(1).

Ship Mortgage Act. Zákon o zastavování lodí. Federální zákon, který upravuje podmínky zastavování lodí registrovaných v USA. Stanoví, že retenční právo mají osoby, které zásobují nebo provádějí údržbu těchto plavidel. 46 U.S.C.A. § 911 a násl.

Shipper. Speditér. Osoba, která přepravuje zboží pro jinou osobu. Přepravce. Odesílatel, konsignant. Majitel zboží nebo osoba, na jejíž náklady se přepravuje zboží. Viz také Consignor.

Shipping. Lodě, loďstvo. Lodní, námořní, plavební např. shipping charges – lodní dopravní výlohy, shipping business – podnikání v oboru lodní dopravy, shipping line – námořní trasa. Nakládání nákladu na loď.

Law of shipping. Široký pojem zahrnující tu část námořního práva, které se zabývá plavidly a osobami na nich a kolem nich, stavbou lodí, jejich vybavováním, registrací, vlastnickými vztahy, dozorem, jejich využíváním (včetně najímání, nákladu, poplatky za zdržení, přístavními poplatky, vlečnými poplatky a odměňováním zachránců), jejich prodejem, převodem a zastavováním, pracovněprávními vztahy na lodi, právy a povinnostmi kapitánů a námořníků, jakož i právy a povinnostmi lodních agentů, makléřů atd. Viz Jones Act; Longshore and Harbor Workers' Compensation Act; Maritime.

Shipping articles. Námořnická pracovní smlouva. Písemná smlouva mezi kapitánem lodí a námořníky, v níž jsou upraveny pracovní podmínky námořníků a jejich mzda během plavby. 46 U.S.C.A. § 564.

Shipping document. Nákladní doklady. Generický termín, kterým se označují veškeré doklady na zboží přepravované ve vnitrostátním a zahraničním obchodě. Zahrnuje konosament, akreditiv, pojišťovací certifikát a pod. Viz také Ship (Ship's papers).

Shipping order. Expediční příkaz. Kopie konosamentu, která obsahuje instrukce odesílatele o tom, jak má přepravce naložit se zbožím.

Shipping papers. Viz Shipping document.

Ship wreck. Ztroskotání lodi. Zničení nebo roztříštění plavidla, způsobené najetím na mělčinu, skálu nebo vinou větru a vln v bouři.

Shire. Saské slovo, které označovalo územní jednotku. Skládala se z neurčitého počtu stovek (domácností) – později se jí říkalo *county* (*Comitatus*). V Anglii jde o hrabství s přesně vymezenými hranicemi. V USA spíše ve významu okresu.

Knights of the shire. Představitel hrabství v parlamentu. Viz samostatné heslo.

Shire-clerk. Soudce hrabství.

Shire-gemot, scire-gemote, scir-gemot. (Ze saského *scir* nebo *scyr* – hrabství, územně správní jednotka, a *gemote* – soud, shromáždění.) Viz samostatné heslo *Scyregemote*. Viz také *Shire-mote, níže*.

Shire-man, or scyre-man. Před dobytím Anglie Normany šlo o soudce hrabství, který rozhodoval o pozemkových sporech.

Shire—mote. Sasové tak říkali lidovému shromáždění hrabství. Jednalo se o stejný orgán jako *scyregeremote*, a později se mu říkalo „hrabský soud“ (county court.)

Shire—reeve. (Jinak též Shire rieve nebo Shire reve). V saském právu správce hrabství. U Anglonormanů *viscount* a později *sheriff*. Předchůdce dnešního šerifa.

Shock. Šok, otřes, trauma, kolaps. Náhlý otřes tělesného a duševního stavu. Náhlý úbytek tělesných sil v důsledku zásahu do nervového systému např. při těžkém zranění, chirurgickém zákroku, hlubokém prožitku, nebo kolaps tělesných funkcí v důsledku nenadálého zranění nebo duševní poruchy. Provident Life & Accident Ins. Co. v. Campbell, 18 Tenn. App. 452, 79 S.W.2d 292, 295. Viz také Trauma.

Mental shock. Duševní otřes. Náhlý otřes myslí. Překvapivé pohnutí, např. otřes z bolestivého zážitku, zármutku nebo radosti. Provident Life & Accident Ins. Co. v. Campbell, 18 Tenn. App. 452, 79 S.W.2d 292, 295.

Physical shock. Tělesný šok. Provident Life & Accident Ins. Co. v. Campbell, 18 Tenn. App. 452, 79 S.W.2d 292, 295.

Shoot. Střílet. Zasáhnout, zranit nebo zabít střelou ze zbraně. Naznačuje použití střelné zbraně.

Shop—book rule. Pravidlo účetní knihy. Výjimka z pravidla o nepřípustnosti důkazů z druhé ruky, která umožňuje předložit důkazy z účetních knih, které se vedou v běžném obchodování. Clayton v. Metropolitan Life Ins. Co., 96 Utah 331, 85 P.2d 819, 822; Fed. prav. důk. říz. (Fed. Evid. R.) 803(6) (7); 28 U.S.C.A. § 1732.

Shop—books. Účetní knihy. Knihy, které vedou obchodníci, řemeslníci a další živnostníci, kam si zapisují své pohledávky, platby, provedenou práci a pod. Synonymum s „account—books“ nebo „books of account“. Viz Shop—book rule.

Shoplifting. Drobná krádež v obchodě. Krádež zboží vystaveného k prodeji. State v. Boyd, Cir. A. D., 5 Conn. Cir. 648, 260 A.2d 618, 622. Podstatnými znaky tohoto provinění jsou: 1) úmyslné zmocnění se zboží nabízeného k prodeji v obchodním zařízení, 2) s úmyslem použít zboží pro vlastní potřebu bez zaplacení jeho ceny. Yearwood v. State, 2 Tenn. Cr. App. 552, 455 S.W.2d 612, 617.

Shop right rule. V patentovém právu se jedná o právo zaměstnavatele využít vynález svého zaměstnance bez vyplacení patentového honoráře. Tato doktrína říká, že když zaměstnanec při práci pro svého zaměstnavatele a s použitím jeho materiálů a zařízení vymyslí a zdokonalí vynález, na který dostane patent, musí svému zaměstnavateli poskytnout neexkluzivní právo na jeho využívání. Zaměstnavatel nicméně nemá právo tento vynález prodávat, to zůstává právem zaměstnance — vynálezce. U.S. v. Dubilier Condenser Corp., 289 U.S. 178, 189, 53 S. Ct. 554, 558, 77 L. Ed. 1114.

Shop steward. Dílenský předák. Volený odborářský funkcionář, který zastupuje členy odborové organizace na závodě nebo v jeho provozu. Vybírá odborářské příspěvky, provádí nábor nových členů odborové organizace a vede první fázi jednání o vyřizování stížností.

Shore. Břeh. V úzkém smyslu slova země, která přiléhá k moři nebo přílivovým vodám. Pozemky, které sousedí s přílivovými vodami, které jsou pod vodou za přílivu a nad vodou za odlivu. Shively v. Bowlby, 152 U.S. 1, 14

S. Ct. 548, 38 L. Ed. 331. Prostor ohraničený značkou nejvyšší a nejnižší vody. Borax Consolidated v. City of Los Angeles, Cal., 296 U.S. 10, 56 S. Ct. 23, 80 L. Ed. 9. Platí to i pro pozemky, které leží u nesplavných vod. Synonymem je „beach“ (pláž). Littleton v. State, 66 Haw. 55, 656 P.2d 1336, 1343. „Shore line“ (pobřežní čára) znamená v kontinentálním právu čáru nejvyššího přílivu. Hovoří-li se o zachráněném zboží, znamená „shore“ pozemek, na který moře vyplavilo zboží ze ztroskotané lodi, bez ohledu na to, zda takový pozemek leží nad nebo pod hranicí průměrného přílivu a odlivu.

Shore lands. Pobřežní pozemky. Pozemky, které leží mezi značkou nejvyšší a nejnižší vody. Země, která přiléhá ke splavným jezerům a řekám pod linií průměrné nejvyšší vody.

Short. Krátký, nedlouhý v čase i prostoru. Nedostatečný, nedosahující normu, míru, potřebu a pod. Tento pojem se často používá na trzích s akciemi a cennými papíry. Když makléř na komoditní burze řekne slangový výraz „I am short“, znamená to pouze, že má dané komodity méně, než kolik by bylo zapotřebí k uspokojení nabídky a poptávky. Neznačená to, že danou komoditu nelze na požádání dodat. Na finančních a komoditních burzách se říká, že je osoba „short“, když v čase prodeje komoditu nebo akcie nevládní, ale očekává, že je odkoupí zpátky za nižší cenu, než za jakou je prodal. Viz také Short sale.

Short covering. Pokrytí kontreminy. Nákup akcií za účelem jejich vrácení (protože si je dotyčná osoba předtím půjčila, aby je prodala v rámci transakce, které se říká kontremina).

Short form merger. Zkrácená fúze. Viz Merger.

Short interest. Kontremina (short sale) je prodej půjčených akcií. Prodávající očekává pokles ceny, což mu umožní nakoupit později stejné množství akcií za nižší cenu, aby je mohl vrátit půjčovatel. „Short interest“ je pak počet akcií, které nebyly nakoupeny a vráceny půjčovatelům. Viz také Short sale.

Short lease. Krátkodobý pronájem. Termín, který se používá v hovorové řeči, ale přesný význam nemá. Jde nejspíše o krátkodobý leasing (např. na měsíc nebo rok).

Shortly after. Zanedlouho, brzo, zakrátko. Relativní pojem.

Short position. Nekrytá pozice. Do nekryté pozice se investor může dostat, když si půjčí akcie s cílem prodat je, přičemž očekává, že jejich cena se sníží. Investor se v nekryté pozici nachází až do okamžiku, kdy akcie nakoupí a vyplatí půjčovatele. Viz Short sale.

Short sale. Kontremina. Smlouva o prodeji akcií, které prodávající nevládní, ale hodlá je nakoupit do té doby, do níž to vyžadují pravidla burzy. Provost v. U.S., 269 U.S., 443, 46 S. Ct. 152, 153, 70 L. Ed. 352. Ke kontremině dochází, když daňový poplatník prodává půjčený majetek (obvykle akcie) a půjčovateli zaplatí v podstatě stejným majetkem, který vlastní v době prodeje nebo který koupí po prodeji (přičemž očekává, že akcie koupí za nižší cenu). Viz také Short interest; Short position.

Short sale against the box. Pokrytá kontremina. Kontremina, při níž investor vlastní dost akcií, aby pokryl půjčené akcie, bude-li to zapotřebí. „Box“, o němž se mluví v názvu je hypotetická bezpečnostní schránka, v níž se obvykle přechovávají cenné papíry. Pokrytá kontremina není tak riskantní jako obyčejná kontremina.

Short summons. Zkrácená obsílka. Obsílka, která se v některých státech vydává dlužníkům, kteří se vyhýbají placení, nebo kteří nežijí v dotyčném státě. Říká se jí tak proto, že jí šerif musí vrátit v kratší době, než je tomu u normální obsílky.

Short swing profits. Zisky z krátkodobého pohybu kursů. Zisk zasvěcenec z nákupu a prodeje akcií společností během šesti měsíců. Viz Insider.

Short—term. Krátkodobý. Běžný, splatný do roka.

Short term capital gains or losses. Krátkodobé kapitálové zisky nebo ztráty. Viz Capital (Capital gain); Capital (Capital loss).

Short—term debt. Krátkodobý dluh. Dluhová povinnost, která je splatná na požádání nebo do jednoho roku. Obligace s krátkým termínem splatnosti (např. jeden nebo dva roky).

Should. Minulý čas od „shall“. Implikuje povinnost, i když obvykle jen morální povinnost, čímž se liší od „ought“. Většinou není synonymem „may“, a i když se často zaměňuje s „would“, nevyjadřuje vždy jistotu, jak je tomu u „will“.

Show. n. Ukázka, demonstrace. Něco, co lze vidět, nebo něco, co lze vidět a současně slyšet.

Show. v. Prokázat, dokázat předložením důkazů.

Show cause order. Příkaz k prokázání věci. Nařízení soudu, aby se osoba dostavila a předložila soudu důvody, proč by se určitý rozsudek, nařízení atd. neměl potvrdit, nebo proč by neměl nabýt platnost, proč by se neměl vykonat a pod. Viz např. 28 U.S.C.A. § 2243 (habeas corpus). Příkaz fyzické nebo právnické osobě, který se vydává na návrh protistrany, aby se dostavila k soudu a vysvětlila, proč by soud neměl přijmout navrhované opatření. Jestliže se osoba nedostaví nebo jestli takové důvody nepředloží, soud navrhované opatření přijme.

Shower. Předváděč. Osoba, která doprovází porotu na místo činu, aby ji upozornila na konkrétní věci, kterých by si měla všimnout. Snyder v. Mass., 291 U.S. 97, 54 S. Ct. 330, 78 L. Ed. 674. Viz také View.

Show—up. Rekognice tváří v tvář mezi podezřelým a svědkem trestného činu. Druh identifikace před přelíčením, při níž je podezřelý konfrontován nebo ukázán oběti nebo svědkovi. Není tak formální jako „lineup“ (předváděčka), má však stejný cíl. Obvykle k ní dochází krátce po zločinu nebo za takových okolností, kdy nelze provést identifikaci předváděčkou. Jestliže má být důkaz o identifikaci přípustný u soudu, musí se dodržet zákonný postup. Stovall v. Denno, 388 U.S. 293, 87 S. Ct. 1967, 18 L. Ed.2d 1199; Neil v. Biggers, 409 U.S. 188, 93 S. Ct. 375, 34 L. Ed.2d 401. Srovnej Lineup.

Shut down. Zastavit provoz, ukončit činnost závodu atd.

Shut—in royalty. Při nájmu ropných a plynových nalezišť jde o poplatek, který se zaplatí, aby se prodloužila platnost nájmu, i když se netěží. Nájemný poplatek při zavřených vrtech.

Shyster. Pokoutní advokát. Obecně každý, kdo vykonává své povolání nebo živnost podvodně, nepoctivě a nečestně.

Si actio. Lat. Závěr, k němuž by dospěl soud, kdyby byla podána žaloba. Zastaralo.

Si a jure discedas, vagus eris, et erunt omnia omnibus incerta. Jestliže se odchýlíte od práva, ztratíte se a nikdo nebude mít v ničem jistotu.

Si alicujus rei societas sit et finis negotio impositus est, finitur societas. Jestliže existuje společné podnikání v nějaké věci a podnik zanikne, skončí i společné podnikání.

Si aliquid ex solemnibus deficiat, cum aequitas poscit, subveniendum est. Bude-li chybět některý z požadovaných dokladů, poskytně se pomoc tam, kde to vyžaduje zájem spravedlnosti. Absence některého dokumentu neutrální lodě je silný nepřímý důkaz proti její neutralitě, přesto to není nezvratný důkaz.

Si aliquid sapit. Lat. Jestli něco ví. Jestli úplně nepostrádá rozum.

Si assuetis mederi possis, nova non sunt tentanda. Jestliže vám lze poskytnout pomoc obvyklou nápravou, není třeba zkoušet nové. Když lze opravit starou zeď, není třeba stavět novou.

Si a tutela removendus est. Jestliže opatrovník provede svého svěřence, musí být zbaven opatrovnictví.

Sib. Saský. Příbuzný. Dodnes se používá v skotštině.

Sic. Lat. Tak, takovým způsobem.

Sic enim debere quem meliorem agrum suum facere ne vicini deteriorum faciat. Každý by měl svůj pozemek vylepšovat tak, aby nepoškodil pozemek souseda. Zásada římského práva.

Sic interpretandum est ut verba accipiantur cum effectu. (Zákon) by se měl vykládat tak, aby bylo možno uplatnit jeho slova.

Sick. Nemocný, chorý, nezdravý.

Sick leave. Nemocenská. Zdravotní dovolená. Povolená placená či neplacená nepřítomnost v práci z důvodu nemoci, která se započítává do délky pracovního poměru, a která nemá vliv na další výhody.

Sickness. Nemoc, choroba. Onemocnění, které má vliv na celkové zdraví, nikoli pouhá dočasná nevolnost, která neoslabuje celkový zdravotní stav.

Si constet de persona. Lat. Jestliže je jisté, kdo je ta osoba.

Si contingat. Lat. Jestliže se to stane. Podmínka v starých smlouvách.

Sicut alias. Lat. Tak jako jindy nebo tak jako doposud. Název druhého soudního příkazu, který se vydával, když první nebyl proveden.

Sic utere tuo ut alienum non laedas. Zásada common law: Každý by měl užívat svůj majetek tak, aby to nepoškozovalo jiné. 1 Bl. Comm. 306, Chapman v. Barnett, 131 Ind. App. 30, 169 N.E.2d 212, 214.

Sicut me deus adjuvet. Lat. K tomu mi dopomáhej Bůh.

Sicut natura nil facit per saltum, ita nec lex. Zákon, stejně jako příroda, nic nedělá skoky.

Side. Okraj, přímka vymezující plochu. Strana právního sporu, tj. žalující strana a žalovaná strana. Sekce nebo oddělení u soudu. Proto se někdy říká, že soud má několik sekcí (sides), např. sekci ekvitní a sekci zákonnou, i když po procesním sloučení psaného práva a ekvity již většina států jurisdikci soudů takto nerozlišuje.

Side-bar. Postranní přepážka. Označuje místo po straně soudcovské stolice, kde právní zástupci stran a soudce projednávají otázky tak, aby je neslyšela porota. Důležité je zaznamenat tyto diskuse do soudního protokolu pro případ, že by sehrály důležitou roli při odvolání. *New Jersey v. Green and Guida*, 129 N. J. Super. 157, 322 A.2d 495, 499.

Side-bar rules. V anglické soudní praxi platí jistá procesní pravidla, kterým se říká „side-bar rules“, protože je v minulosti navrhovali právní zástupci stran, kterým bylo vyhrazeno místo po straně soudcovské stolice. Byl to například návrh, aby obžalovaný odpověděl na obžalobu v konkrétní lhůtě několika dnů, nebo právo na odpověď, a mnoho dalších, které byly již pevně zavedeny a nespočívaly na uvážení soudů. Všechna tato pravidla zastarala v důsledku zákonné úpravy soudního řízení.

Side lines. Vedlejší živnost. V podnikatelské terminologii se tak označuje živnost nebo profese, které se podnikatel věnuje mimo své hlavní profese. V horním právu jde o boční hranice důlního nároku, které na povrchu vymezují rozsah nároku po stranách od středu žíly. Nejde nezbytně o linie zakreslené na mapě nebo na povrchu země, protože když nárok svým delším rozměrem křížuje žílu, místo aby ji sledoval, vykolíkováné boční linie bude zákon považovat za koncové čáry a naopak. *Argentine Min. Co. v. Terrible Min. Co.*, 122 U.S. 478, 7 S. Ct. 1356, 30 L. Ed. 1140; *Del Monte Min. Co. v. Last Chance Min. Co.*, 171 U.S. 55, 18 S. Ct. 895, 43 L. Ed. 72.

Side reports. Neoficiální sbírky soudních rozhodnutí. Někdy se tak nazývají neoficiální svazky, nebo sbírky soudních rozhodnutí, aby se odlišily od sbírek, které zpracovávají oficiální soudní zpravodajové. Nebo jde o sbírky kauz, které se nevešly do oficiálních sbírek.

Sidesmen. V církevním právu šlo původně o osoby, které si povolávali biskupové na episkopální synody, aby tam podaly informace o nepravostech duchovenstva a lidu, a aby udaly heretiky. Postupem doby se z nich stali „synodsmen“, „sidesmen“ nebo „questmen“. Jejich povinnosti přešly postupně na kurátory farností.

Sidewalk. Chodník. Část veřejné cesty nebo silnice určená výhradně pro chodce.

Si duo in testamento pugnancia reperientur, ultimum est ratum. Jestliže obsahuje závět dvě protichůdná ustanovení, platí poslední z nich.

Si fecerit te securum. Lat. Jestli vám poskytne záruku. Počáteční slova bývalého soudního příkazu, který nařizoval šerifovi, aby donutil obviněného dostavit se k soudu a nedal mu jinou možnost, pokud žalující strana dala šerifovi nějakou záruku, že může právoplatně vymáhat její nárok. 3 Bl. Comm. 274.

Sight. Zrak. Schopnost vidět. Dívání a vnímání věcí očima.

Sight draft. Vista směnka. Instrument splatný při předložení (tj. splatný na požádání). Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 3-108. Směnka, která umožňuje inkasovat peníze ihned. *United Ben. Fire Ins. Co. v. First Nat. Bank of Ariz.*, Phoenix, 1 Ariz. App. 550, 405 P.2d 488, 490. Směnky se často vystavují s termínem splatnosti „na viděnou“ nebo po několika dnech či měsících po předložení. Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 3-109(1)(b). Žádost o proplacení, kterou vystaví osoba, která má inkasovat peníze. Směnka se předloží bance dlužníka v očekává-

ni, že dlužník zplnomocní svou banku, aby prostředky vyplatila. *Viz také Demand (Demand note).*

Sigil. Ve starém anglickém právu pečeť, nebo parafa místo pečete.

Sigillum. Lat. Ve starém anglickém právu pečeť. Původně a správně šlo o pečeť otřítou do vosku.

Sigla. Lat. V římském právu zkratky a značky, které se používaly v písemnostech.

Sign. Podepsat. Napsat jméno na listinu a tím ověřit její pravost nebo potvrdit její platnost. Poznačit jméno na písemnost jakýmkoli známým způsobem. Připojit podpis k něčemu, ratifikovat ručně nebo pečeti, vlastnoručně podepsat. Udělat jakýkoli znak na dokument na důkaz toho, že byl vzat na vědomí, schválen a pod. *Viz také Cross; Execution; Mark; Signature.*

Signa. Množné číslo od *signum* (v.t.).

Signal. Signál. Znamení. Komunikační prostředek, např. mezi pravidly na moři nebo mezi pravidlem a pobřežím. Mezinárodní soustava signálů, kterou používají všechny země, přiděluje speciální význam jednotlivým polohám vlajek nebo rozsvěcování světla.

Signatorius annulus. Lat. V římském a kontinentálním právu pečeti prsten.

Signatory. Signatář. Pojem, který se v diplomacii používá k označení země, která je stranou dohody. Obecně jakákoliv osoba, která podepíše dokument osobně nebo prostřednictvím svého zmocněnce, a která se stane smluvní stranou.

Signature. Podpis. Umístění jména na konec listiny, s cílem potvrdit její platnost. Jméno napsané na konci listiny. Podpis může být vlastnoruční, vytištěný, vyražený na razítku, napsaný psacím strojem, vyrytý, ofotografovaný, vyříznutý z jedné listiny a připojený ke druhé. Rovněž litografovaný podpis na listině postačuje k potvrzení její platnosti, přičemž je nepodstatné, jakým nástrojem se podpis udělá. *Maricopa County v. Osborn*, 60 Ariz. 290, 136 P.2d 270, 274. Osoba si může za svůj podpis zvolit jakýkoli znak, symbol nebo kresbu. Vlastnoručně napsané jméno nebo značka osoby. V komerčním právu je podpis jakékoli jméno, slovo nebo značka, napsaná s cílem ověřit platnost. Jedn. obch. zák. (U.C.C.) §§ 1-201(39), 3-401(2). *Viz také Cross; Sign; Signed.*

Veřejní činitelé. Celá řada států přijala Jednotný zákonik o faksimilovaných podpisech veřejných činitelů (Uniform Facsimile Signatures of Public Officials Act).

Unauthorized signature. Neoprávněný podpis. Podpis provedený bez implikovaného nebo výslovného oprávnění. Tento pojem zahrnuje padělání.

Signature card. Podpisová karta. Karta, kterou si vedou banky a další peněžní ústavy, na které mají podpisové zory svých zákazníků a další informace. Umožňují bance srovnávat podpis na kartě s podpisem na šeku, na příkazu k výběru a dalších dokladech.

Signed. Podepsán. Zahrnuje jakýkoli symbol, který napíše smluvní strana s úmyslem potvrdit platnost dokumentu. Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 1-201(39). *Viz také Signature.*

Signify. Vyjádřit slovy nebo znaky; ohlásit; oznámit; deklarovat.

Signing judgment. Podepsat rozsudek. *Viz Sign.*

Signum. Lat. V římském a kontinentálním právu znak, značka, pečeť. V důkazním řízení ve významu stopa, indicie, které jsou vnímány smysly, např. krvavé skvrny na oděvu nebo na těle osoby obžalované z vraždy a pod.

Saské právo. Znak kříže před jménem na znamení souhlasu a aprobace listiny.

Si ingratum dixeris, omnia dixeris. Když prohlásíte, že je někdo nevděčný, zahrnuje toto prohlášení všechna obvinění. Zásada římského práva.

Si ita est. Lat. Je-li tomu tak. Formulace z příkazu vyššího soudu nižšímu, aby opatřil pečeti podání, jestliže jsou v něm uvedené skutečnosti pravdivé.

Si judicas, cognosce. Soudíš-li, poznej.

Silence. Mlčení. Pozice osoby, která nemluví nebo odmítá mluvit. V procesním právu implikuje „mlčení“ znalost tohoto práva a možnost jednat na jeho základě. *Pence v. Langdon*, 99 U.S. 578, 581, 25 L. Ed. 420; *Stewart v. Wyoming Cattle Ranch Co.*, 128 U.S. 383, 9 S. Ct. 101, 32 L. Ed. 439.

Silence, estoppel by. Překážka uplatnění žalobního nároku v důsledku mlčení. Tato překážka vzniká, když má osoba vůči jiné osobě povinnost promluvit, nebo když je mlčení v rozporu s čestným jednáním. Souhlas vyvozený z mlčení spočívá na principu procesní překážky. *Letres v. Washington Co—op. Chick Ass'n*, 8 Wash.2d 64, 111 P.2d 594, 596. K tomu, aby dosáhlo mlčení síly procesní překážky, musí se rovnat nepoctivému jednání, *Wise v. United States, D. C. Ky.*, 38 F. Supp. 130, 134; k podstatným znakům takové překážky patří: změna právního postavení osoby, která nárokuje žalobní překážku, *Sherlock v. Greaves*, 106 Mont. 206, 76 P.2d 87, 91; poškození při odmítnutí žalobní překážky, *James v. Nelson, C.C.A. Alaska*, 90 F.2d 910, 917; povinnost a možnost mluvit, *Merry v. Garibaldi*, 48 Cal. App.2d 397, 119 P.2d 768, 771; ignorování faktů osobou, která nárokuje procesní překážku, *Nelson v. Chicago Mill & Lumber Corporation, C.C.A. Ark.*, 76 F.2d 17; přemlouvání osoby, která nárokuje uplatnění žalobní překážky, aby změnila svůj názor; znalost skutečnosti a práv osobou, proti které se nárokuje uplatnění procesní překážky, *Consolidated Freight Lines v. Groenen*, 10 Wash.2d 672, 117 P.2d 966, 968; zavádění strany, která nárokuje překážku, *Lincoln v. Bennet, Tex. Civ. App.*, 135 S.W.2d 632, 636; spoléhání na mlčení strany, proti níž se uplatňuje procesní překážka, *New York Life Ins. Co. v. Talley, C.C.A. Iowa*, 72 F.2d 715, 718.

Silence of accused. Mlčení obviněného. Zatčená osoba může mlčet o všech záležitostech souvisejících se zatčením a s trestným činem, až na to, že musí říci své pravé jméno, musí se podvolit sejmutí otisků prstů a poskytnout ukázkou svého hlasu a rukopisu. Její mlčení se nesmí při přelíčení nijak komentovat a z faktu mlčení se nesmí vyvozovat žádný závěr. Jestliže obžalovaný odmítne vyjádřit se k obžalobě, zapíše soud do protokolu, že se necítí vinen. *Fed. prav. trest. říz. (Fed. R. Criminal P.)* 11(a).

Silentiarius. V anglickém právu člen tajné rady. Rovněž uvaděč, který udržoval u soudu pořádek.

Silent leges inter arma. Ve válce zákony mlčí.

Silent partner. Tichý společník. Osoba, která investuje do firmy, na jejímž řízení se sice nepodílí, ale podílí se na jejích ziscích a ztrátách. *Viz Limited partner.*

Silent witness theory. Teorie němého svědka. Tato teorie dovoluje připuštění fotografických důkazů u soudu, když je prokázáno, že jde o pravé fotografie. Není třeba svědectví svědka o tom, že fotografie přesně představují to, co svědek pozoroval. *Buck v. State, Ind.*, 453 N.E.2d 993, 996.

Silver certificates. Stříbrné certifikáty. Papírové peníze, které kdysi obíhaly v USA, a které byly umořitelné ve stříbře. Nahradily je federální bankovky.

Silver platter doctrine. Doktrína stříbrného tácu. Důkazy, které nezákonným způsobem získaly státní orgány činné v trestním řízení, byly v minulosti přípustné u federálních soudů, protože federální orgány se na porušení práv obžalovaného nijak nepodílely. Toto pravidlo již ovšem neplatí. *Elkins v. U.S.*, 364 U.S. 206, 80 S. Ct. 1437, 4 L. Ed.2d 1669.

Si meliores sunt quos ducit amor, plures sunt quos corrigit timor. I když jsou lepší ti, kdo se nechají vést láskou, více je těch, jejichž jednání se řídí strachem.

Similar. Podobný, téměř odpovídající, v mnoha ohledech připomínající něco jiného, podobný, i když nikoli úplně totožný. *Gangi v. Sears, Roebuck & Co.*, 33 Conn. Sup. 81, 360 A.2d 907, 908. Pojem „podobný“ se vykládá tak, že jedna věc v mnoha ohledech připomíná jinou věc, téměř odpovídá a celkově se podobá jiné věci, i když není formou a obsahem identická, třebaže v některých případech může „similar“ znamenat i identický. Toto slovo má různé významy podle toho, v jakém kontextu se použije. *Guarantee Mut. Life Ins. Co. v. Harrison, Tex. Civ. App.*, 358 S.W.2d 404, 406.

Similar happenings. Podobné události. Důkazní právo nepřipouští jako důkazy události, které se staly v jiné době, než v době, o níž se jedná u soudu, protože nejsou materiální ani relevantní k tomu, co se stalo v projednávané době. Když se takové události připustí jako důkaz, jsou omezeny na takové záležitosti, jako je kontrola prostoru nebo podmínky, které trvaly delší dobu.

Similar sales. Podobný prodej. Při sporu o tržní cenu důkazní právo připouští jako důkaz prodejní cenu podobné věci. Míra podobnosti není určena žádným pravidlem. „Podobný“ neznamená „identický“, přičemž k tomu, aby porota získala přiměřený základ pro srovnání postačí, když je jiný prodej dostatečně podobný svou povahou a místem. *Lake County Forest Preserve Dist. v. Reliance Standard Life Ins. Co.*, 29 Ill. App.3d 145, 329 N.E.2d 344, 349. Pro účely zjištění tržní hodnoty jiné věci není nezbytné, aby „podobné“ věci byly „identické“, vyžaduje se však přiměřená podobnost, přičemž se berou v úvahu takové faktory jako je místo, velikost, prodejní cena, podmínky prodeje, den, povaha prodeje, místní výhody a nevýhody a stav půdy. *Arkansas State Highway Commission v. Witkowski*, 236 Ark. 66, 364 S.W.2d 309, 311.

Similiter. Lat. V žalobách common law podobně, rovněž, taktéž, totéž. Používalo se při akceptaci nějaké skutečnosti protistranou (joinder in issue). Žalující strana odpoví, že když se žalovaná strana odevzdala do rukou poroty, ona učiní totéž. Uplatňuje se jen při porotním soudu.

Similitudo legalis est casuum diversorum inter se collatorum similis ratio; quod in uno simillium valet, velebit in altero. Dissimilium, dissimilium est ratio. Zákonná podobnost je podobný důvod, po-